

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
Πρόγραμμα Αρωγής στο Ιράκ, 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	3
Κεφάλαιο 1 Στόχοι συνεργασίας της ΕΕ	4
Κεφάλαιο 2 Πολιτική, οικονομική και κοινωνική κατάσταση στο Ιράκ.....	5
2.1 Πολιτική και κοινωνική κατάσταση	
2.2 Οικονομική κατάσταση	
2.3 Η διαδικασία ανασυγκρότησης: κύριες προκλήσεις και κίνδυνοι	
Κεφάλαιο 3 Πρόγραμμα πολιτικής του Ιράκ για το 2004.....	10
3.1 Συμφωνία για την πολιτική διαδικασία.....	10
3.2 Προϋπολογισμός του Ιράκ για το 2004.....	10
3.3 Οικονομική πολιτική.....	11
Κεφάλαιο 4 Κοινοτική συνδρομή στο Ιράκ.....	12
4.1 Κοινοτική συνεργασία μέχρι τον Οκτώβριο του 2003	12
4.2 Κοινοτική συνδρομή για την ανασυγκρότηση το 2003	13
4.3 Διδάγματα	14
Κεφάλαιο 5 Στρατηγική ανταπόκρισης της ΕΚ και προτεραιότητες για το 2004	15
5.1 Αρχές.....	15
5.2 Διατομεακά ζητήματα	16
5.3. Σύνδεση ανθρωπιστικής στήριξης και στήριξης στην ανασυγκρότηση	17
5.4. Συνοχή και συμπληρωματικότητα με άλλους χορηγούς.....	18
5.5 Μηχανισμοί συντονισμού και εποπτείας	18
5.6 Συμπεράσματα	19
Κεφάλαιο 6: Πρόγραμμα αρωγής στο Ιράκ για το 2004.....	19
6.1 Αποκατάσταση και ενίσχυση της παράδοσης κύριων δημοσίων υπηρεσιών	19
6.2 Πόροι διαβίωσης και μείωση της φτώχειας	21
6.3 Ενίσχυση της διακυβέρνησης, της κοινωνίας των πολιτών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.....	22
6.4 Προϋποθέσεις, κίνδυνοι, υποθέσεις.....	24
6.5 Προϋπολογισμός 2004	24
Παράρτημα 1: Σύνοψη του συνόλου της κοινοτικής συνδρομής (ανθρωπιστικής και για την ανασυγκρότηση) στο Ιράκ το 2003 ανά τομέα και γραμμή του προϋπολογισμού	25
Παράρτημα 2: Σύνοψη των δεσμεύσεων που ανέλαβαν οι χορηγοί βοήθειας στη διάσκεψη χορηγών της Μαδρίτης.....	26

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη διάσκεψη χορηγών της Μαδρίτης για το Ιράκ (23-24 Οκτωβρίου 2003) δρομολογήθηκε η διεθνής προσπάθεια αρωγής στο Ιράκ προκειμένου η χώρα αυτή να επιτύχει πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό μετασχηματισμό, ανοικοδόμηση και ανασυγκρότηση. Στη διάσκεψη αυτή ανακοινώθηκαν δεσμεύσεις για ποσό πλέον των 32 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την ανασυγκρότηση μέχρι το τέλος του 2007 και εξεφράσθη ικανοποίηση για τη δημιουργία Διεθνούς Ταμείου για την ανασυγκρότηση του Ιράκ υπό τη διαχείριση της ομάδας ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και της Διεθνούς Τράπεζας.

Κατά τη διάσκεψη, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και οι υπό ένταξη χώρες δέσμευσαν ποσό πλέον του 1,25 δισεκατομμυρίου ευρώ, κυρίως με τη μορφή μη επιστρεπτέων ενισχύσεων, για την ανασυγκρότηση του Ιράκ. Από το ποσό αυτό, τα 200 εκατομμύρια ευρώ δεσμεύτηκαν από τον κοινοτικό προϋπολογισμό για τους τελευταίους μήνες του 2003 και για το 2004.

Το πρόγραμμα αρωγής συντάχθηκε προκειμένου να αποτελέσει τη βάση εκτέλεσης του προβλεπόμενου από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΚ) του 2004, ποσού των 160 εκατομμυρίων ευρώ. Ανασκοπεί τους στόχους συνεργασίας της ΕΕ, το πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό πρόγραμμα δράσης της ιρακινής κυβέρνησης για το 2004, τα διδάγματα από τη δέσμευση της Υπηρεσίας ανθρωπιστικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕCHO) στο Ιράκ και την πείρα της ΕΚ σε μεταπολεμικές καταστάσεις και θέτει τις προτεραιότητες για τη συνδρομή της ΕΚ το 2004.

Η απόφαση για την κατάρτιση προγράμματος αρωγής, και όχι εγγράφου εθνικής στρατηγικής, δείχνει την ξεχωριστή κατάσταση που επικρατεί σήμερα στο Ιράκ και σε ό,τι αφορά στην πολιτική της ΕΕ. Ειδικότερα:

- Η απουσία διπλωματικών ή άλλων άμεσων σχέσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, των κρατών μελών αυτής και του Ιράκ, με εξαίρεση την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, λόγω των κυρώσεων που ισχύουν κατά τα τελευταία 13 χρόνια, σημαίνει ότι η Επιτροπή διαθέτει σήμερα περιορισμένη ενδοϋπηρεσιακή πραγματογνωμοσύνη.
- Πλήρης εταιρική σχέση μεταξύ της ΕΕ και της ιρακινής εθνικής κυβέρνησης, μεταξύ άλλων, επίσημη συμφωνία για ένα εθνικό ενδεικτικό πρόγραμμα, μπορεί να δημιουργηθεί μόνο μετά την ανάληψη καθηκόντων μίας μεταβατικής ιρακινής διοίκησης τον Ιούνιο του 2004¹.
- Οποιαδήποτε στρατηγική πολυετούς βοήθειας απαιτεί αποφάσεις σχετικά με τα δημοσιονομικά κονδύλια της ΕΕ για το Ιράκ μετά το 2004 και σχετικά με τη μεσοπρόθεσμη στρατηγική για τις σχέσεις της ΕΕ με το Ιράκ, που θα αφορούν άλλες πολιτικές της ΕΕ, με βαρύτητα για την ανάπτυξη (π.χ. εμπόριο, ασφάλεια, ενέργεια).

Το κλίμα ασφάλειας στο Ιράκ είναι επίσης σχετικό. Πέραν από τους κινδύνους που συνήθως συνδέονται με μια μεταπολεμική κατάσταση, η πρόσκαιρη κατάσταση ασφάλειας στο Ιράκ και οι επιθέσεις εναντίον διεθνών οργανισμών και μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) θέτουν σημαντικούς περιορισμούς στην παράδοση βοήθειας για την ανασυγκρότηση.

---

¹ Τα σχέδια αυτά ενδέχεται να τροποποιηθούν υπό το φως της αποστολής των Ηνωμένων Εθνών για την εξέταση της σκοπιμότητας διεξαγωγής άμεσων εκλογών στη μεταβατική συνέλευση.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών της 16^{ης} και 17^{ης} Οκτωβρίου, προσκάλεσε τον ύπατο εκπρόσωπο της Επιτροπής να εκπονήσει μεσοπρόθεσμη στρατηγική για τις σχέσεις της ΕΕ με το Ιράκ, και να συντάξει έκθεση προόδου μέχρι τον Μάρτιο του 2004. Επομένως, το πρόγραμμα αρωγής πρέπει να θεωρηθεί στο πλαίσιο της δέσμευσης της Ένωσης να αναπτύξει μεσοπρόθεσμη στρατηγική για τις σχέσεις της με το Ιράκ. Η πείρα που θα αποκτηθεί με την εφαρμογή του, σε συνδυασμό με την υιοθέτηση εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής του Ιράκ, οι αποφάσεις σε επίπεδο ΕΕ για τα μελλοντικά δημοσιονομικά κονδύλια για το Ιράκ και για τις πτυχές της μεσοπρόθεσμης σχέσης ΕΕ/Ιράκ, θα ενεργοποιήσουν την ανάπτυξη πλήρους εγγράφου εθνικής στρατηγικής για το Ιράκ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΣΤΟΧΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων που επακολούθησε (ΣΓΥΕΣ) και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τίθενται τα κύρια στοιχεία των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη στήριξη της στην ανασυγκρότηση του Ιράκ. Στόχος του προγράμματος αρωγής είναι να συμπεριλάβει τις προτεραιότητες αυτές.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Θεσσαλονίκης, της 19^{ης} και 20^{ης} Ιουνίου 2003, και τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια που πραγματοποιήθηκαν στις Βρυξέλλες, στις 16 και 17 Οκτωβρίου και στις 12 Δεκεμβρίου, επιβεβαίωσαν τη δέσμευση της ΕΕ για την ανάπτυξη ενός ευήμερου και σταθερού Ιράκ, με αντιπροσωπευτική κυβέρνηση και ακμάζουσα κοινωνία των πολιτών, με το οποίο θα μπορεί να αναπτύξει αμοιβαία επωφελείς σχέσεις. Επίσης εξέφρασαν την αποφασιστικότητα της ΕΕ να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για την πολιτική και οικονομική ανασυγκρότηση του Ιράκ, εντός του πλαισίου των σχετικών αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή και τον Ύπατο Εκπρόσωπο να υποβάλουν προτάσεις για συμβολή της ΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσέβλεπε σε σημαντική συμβολή των Ηνωμένων Εθνών (ΗΕ) στη διαδικασία η οποία οδηγεί στον κατά το δυνατόν ταχύτερο σχηματισμό αντιπροσωπευτικής ιρακινής κυβέρνησης. Κάλεσε την Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη να στηρίζουν τις προσπάθειες του ειδικού εντεταλμένου των Ηνωμένων Εθνών για την εκπλήρωση της εντολής του.

Το ΣΓΥΕΣ, στα συμπεράσματά του της 19^{ης} Μαΐου, 16^{ης} Ιουνίου, 21^{ης} Ιουλίου και 29^{ης} Σεπτεμβρίου 2003, επανέλαβε τη δέσμευση της ΕΕ σε ότι αφορά τα εξής:

- Αποκατάσταση της ιρακινής κυριαρχίας και σχηματισμός πλήρως αντιπροσωπευτικής ιρακινής κυβέρνησης μέσω της διεξαγωγής δημοκρατικών εκλογών. Το ΣΓΥΕΣ απέδωσε ιδιαίτερη σημασία στην ενίσχυση εθνικού ιρακινού διαλόγου προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι εσωτερικοί πολιτικοί διχασμοί και να ενισχυθεί η ενότητα για τη δημιουργία ενός νέου Ιράκ, υπογράμμισε δε ότι είναι σημαντικό να διεξάγονται κατά το δυνατόν ευρύτερες διαβουλεύσεις με το Συμβούλιο διακυβέρνησης, όταν πρόκειται να συνταχθεί θεμελιώδης νόμος, προκειμένου να διασφαλισθεί η μεγαλύτερη δυνατή λαϊκή συμμετοχή στη διαδικασία.
- Στενή συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και του ΟΗΕ, ειδικότερα του Ειδικού Εντεταλμένου της Γενικής Γραμματείας του ΟΗΕ και της Επιτροπής, καθώς και συντονισμός με άλλους

χορηγούς, και άλλα σχετικά ιδρύματα επί τόπου, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των πόρων της ΕΕ που αφιερώνονται στη διαδικασία ανασυγκρότησης².

Η ανακοίνωση της Επιτροπής ‘Διάσκεψη της Μαδρίτης για την Ανασυγκρότηση του Ιράκ’, που εγκρίθηκε την 1^η Οκτωβρίου 2003, περιέχει προτάσεις για μια κοινή προσέγγιση της ΕΕ σε ό,τι αφορά στην ανασυγκρότηση του Ιράκ κατά τη διάσκεψη της Μαδρίτης. Τις προτάσεις αυτές καθώς και μία ενδεικτική δέσμευση 200 εκατομμυρίων ευρώ για το 2003-2004 από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, καλωσόρισε το ΓΣΥΕΣ στο πλαίσιο των συμπερασμάτων του της 13^{ης} Οκτωβρίου 2003 και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, στις 16-17 Οκτωβρίου 2003. Μία σειρά παραγόντων θεωρήθηκαν θεμελιώδεις για επιτυχείς προσπάθειες ανασυγκρότησης:

- Περιβάλλον επαρκούς ασφάλειας,
- Ισχυρός και ζωτικός ρόλος του ΟΗΕ,
- Ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα για την ανάθεση της πολιτικής ευθύνης στον ιρακινό λαό,
- Δημιουργία διαφανούς ταμείου πολυμερών χορηγών για τη διοχέτευση της προερχόμενης από τη διεθνή κοινότητα στήριξης.
- Στις 17 Νοεμβρίου 2003, το ΣΓΥΕΣ καλωσόρισε τη συνοπτική διαδικασία μεταβίβασης των εκτελεστικών εξουσιών στο ιρακινό Συμβούλιο διακυβέρνησης και στα υπουργεία του. Σημείωσε με ικανοποίηση την εξαγγελία στην οποία προέβη το Συμβούλιο Διακυβέρνησης στις 15 Νοεμβρίου 2003, σχετικά με χρονοδιάγραμμα για τη μεταβίβαση της κυριαρχίας στη μεταβατική ιρακινή κυβέρνηση και για τη συνταγματική διαδικασία που οδηγεί στον σχηματισμό δημοκρατικά εκλεγμένης και διεθνώς αναγνωρισμένης ιρακινής κυβέρνησης. Το ΣΓΥΕΣ εξέφρασε την ελπίδα ότι η θετική έκβαση της Διάσκεψης Χορηγών της Μαδρίτης θα οδηγήσει γρήγορα σε συγκεκριμένα επί τόπου αποτελέσματα, με άμεσο και έμμεσο αντίκτυπο στον ιρακινό λαό.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις Βρυξέλλες, στις 12 Δεκεμβρίου 2003, κάλεσε επίσης όλα τα εμπλεκόμενα μέρη να φροντίσουν ώστε να συνεχιστεί η πολιτική διαδικασία, με τάξη και ειρήνη. Υπογράμμισε τη σημασία που έχει η διασφάλιση της ευρύτερης λαϊκής συμμετοχής στην πολιτική και συνταγματική διαδικασία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνώρισε και ενθάρρυνε τις υπό εξέλιξη προσπάθειες του ιρακινού Συμβουλίου διακυβέρνησης και των υπουργείων αυτού, προκειμένου να αναλάβουν περισσότερες άμεσες αρμοδιότητες και εκτελεστικές εξουσίες, ιδίως στον χώρο της ασφάλειας.

Τα διαδοχικά ευρωπαϊκά συμβούλια επανέλαβαν την έκκληση της ΕΕ προς τις γείτονες χώρες του Ιράκ να υποστηρίζουν τη σταθερότητα στο Ιράκ και στην περιφέρεια και τη βούληση της ΕΕ να συνεισφέρει μέσω της εμπάθυνας του διαλόγου και της συνεργασίας σε όλους τους τομείς με τον αραβικό και τον ισλαμικό κόσμο. Σημείωσαν ότι ένα ευήμερο, σταθερό και κυρίαρχο Ιράκ, με διασφαλισμένη εδαφική ακεραιότητα, αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο για τη σταθερότητα στην περιφέρεια και πέραν αυτής.

---

² Η τραγική δολοφονία του Sergio Vieira de Mello, στις 19 Αυγούστου 2003, παρεμπόδισε την εκπλήρωση του στόχου αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΙΡΑΚ

Το Ιράκ αντιμετωπίζει ένα τεράστιο καθήκον που συνίσταται στη μεταρρύθμιση του συνταγματικού, πολιτικού, οικονομικού και κοινωνικού συστήματος εντός των επομένων ετών καθώς και στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του ιρακινού λαού. Η κοινή 'Αξιολόγηση αναγκών' στην οποία προέβησαν τα Ηνωμένα Έθνη και η Παγκόσμια Τράπεζα ('Αξιολόγηση Αναγκών') υπογράμμισε τις μακρόπνοες προκλήσεις:

- Βελτίωση της ασφάλειας των προσώπων, έτσι ώστε ο πληθυσμός να δύναται να συμμετέχει στη διαδικασία ανασυγκρότησης και στην πολιτική διαδικασία.
- Ενίσχυση θεσμών μιας κυρίαρχης, διαφανούς και χρηστής κυβέρνησης. Η Αξιολόγηση Αναγκών υπογραμμίζει ειδικότερα την ανάγκη δημιουργίας εσωτερικής τοπικής ιρακινής ικανότητας εντός των υπουργείων, προκειμένου αυτά να χειριστούν τις προκλήσεις της μετάβασης.
- Προστασία των ευάλωτων πληθυσμών κατά την προοδευτική ολοκλήρωση του προγράμματος «πετρέλαιο έναντι τροφής».
- Αποκατάσταση κρίσιμων υποδομών και βασικών κοινωνικών υπηρεσιών που καταστράφηκαν και υποβαθμίστηκαν εξαιτίας κακής διαχείρισης και συγκρούσεων.
- Στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής μετάβασης που εξασφαλίζει ταυτόχρονα τη μεγέθυνση και την κοινωνική προστασία.

2.1 Πολιτική και Κοινωνική Κατάσταση

Το Ιράκ έχει ένα παρελθόν συγκρούσεων και πολιτικών ταραχών, από την ίδρυσή του ως κράτος το 1921. Μετά από τρεις πολέμους, 12 έτη κυρώσεων και 36 έτη διακυβέρνησης των Μπάαθ που χαρακτηρίζονται έντονα από τη βιαιότητα και την καταστροφή των αξιών, το Ιράκ αντιμετωπίζει σήμερα τον αντίκτυπο ενός εξωτερικού πολέμου και συγχρόνως διαρθρωτική κρίση των πολιτικών και κοινωνικών θεσμών του. Στον πίνακα 1 φαίνεται το μέγεθος της ζημίας που υπέστησαν η ιρακινή κοινωνία, ο πολιτικός βίος και η οικονομία εξαιτίας των πολιτικών που εφάρμοσε το προηγούμενο καθεστώς.

Η Αξιολόγηση αναγκών τόνισε επίσης τις διαφορές μεταξύ περιφερειών και εθνικών ομάδων στο Ιράκ, σε ό,τι αφορά στην οικονομική επιδείνωση και στους κοινωνικούς δείκτες: η πολιτικοποίηση των δημοσιονομικών κονδυλίων και η σχετική αυτονομία της οποίας απολαμβάνουν οι κουρδικές περιοχές, οδήγησαν σε έντονες διαφορές μεταξύ των βορείων, κεντρικών και νότιων περιοχών, καθώς και μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.

Αν και το Ιράκ είναι μία κατ'εξοχήν μουσουλμανική χώρα, παρουσιάζει ωστόσο ποικιλία τόσο σε θρησκευτικό όσο και εθνοτικό επίπεδο. Πλέον του 95% του πληθυσμού είναι μουσουλμάνοι, ωστόσο το ποσοστό αυτό διαχωρίζεται μεταξύ σιϊτών, οι οποίοι αποτελούν περίπου το 62% του πληθυσμού, και σουνιτών οι οποίοι αντιπροσωπεύουν περίπου το 35%. Οι σουνίτες διαιρούνται σε αραβικές, κουρδικές και τουρκμανικές εθνοτικές ομάδες. Ο πολύ μικρός χριστιανικός πληθυσμός, περίπου 3%, διαιρείται σε Χαλδαίους, Ασύριους και άλλους. Παρά το γεγονός ότι η πλειοψηφία της χώρας είναι σιϊτες, οι σουνίτες – κυρίως οι σύμμαχοι Tikrit του Σαντάμ Χουσεϊν – επί σειρά γενεών κυριάρχησαν στη χώρα, μερικές φορές με τη συμμετοχή των χριστιανών. Κατά συνέπεια, οι σιϊτες αισθάνονται ιστορικά αποκλεισμένοι.

Η νομιμότητα του καθεστώτος του Σαντάμ Χουσεϊν, σε συνδυασμό με πολιτικές καταστολής συγκεκριμένων εθνοτικών ομάδων, τη χρήση δικτύων εξουσίας λαών με φυλετική

συγκρότηση, την άνιση γεωγραφική κατανομή των πόρων, και τις μετα-σανταμικές πολιτικές που επικεντρώθηκαν σε ευρείας κλίμακας εξάλειψη των σουνιτών που κυριαρχούνταν από κομματικές δομές των Μπάαθ, αποδυνάμωσε την κοινωνική και πολιτική σταθερότητα στο Ιράκ. Οι ιρακινές γυναίκες, των οποίων τα δικαιώματα προοδευτικά αποδυναμώθηκαν με την ιρακινή νομοθεσία κατόπιν πολιτικών αποφάσεων που ελήφθησαν κατά τη δεκαετία του 1990, σήμερα βρίσκονται σε μία ιδιαίτερα αβέβαιη θέση.

Η Συμφωνία που υπεγράφη στις 15 Νοεμβρίου 2003 μεταξύ της προσωρινής αρχής συνασπισμού (ΠΑΣ) και του Συμβουλίου Διακυβέρνησης αποσυνδέει τη διαδικασία μεταβίβασης των εξουσιών σε μία ιρακινή κυβέρνηση, από τη συνταγματική διαδικασία (βλέπε κατωτέρω πίνακα 2). Λόγω της σύντομης προθεσμίας για την μεταβίβαση της ευθύνης σε μια ιρακινή μεταβατική διοίκηση, είναι δυνατόν να περιορισθεί το επίπεδο συμμετοχής στη διαδικασία πολιτικής μετάβασης κατά το πρώτο εξάμηνο του 2004. Επομένως, είναι σημαντικό να υπάρξει επαρκής συμμετοχή στη σύνταξη του συντάγματος προκειμένου να εκφράζονται σε αυτό τα ποικίλα συμφέροντα της ιρακινής κοινωνίας. Μεταξύ των κυρίων ζητημάτων στη συνταγματική διαδικασία θα περιληφθεί ο ρόλος της θρησκείας, το είδος του φεντεραλισμού που είναι δυνατόν να συμφωνηθεί και η θέση των γυναικών και των μειονοτήτων. Για να τύχει ευρείας συναίνεσης το νέο σύνταγμα, θα χρειασθεί να εμφανισθούν και να σταθεροποιηθούν νέες πολιτικές ομάδες καθώς και συμμαχίες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εκπροσωπούσες τα ποικίλα διακυβευόμενα συμφέροντα.

Μεσοπρόθεσμα, ο πολυκομματικός δημοκρατικός πλουραλισμός θα πρέπει να περιορίσει τον κίνδυνο εσωτερικών συγκρούσεων. Ωστόσο, μέχρι τα τέλη του 2003, εμφανίστηκαν διχασμοί στο συμβούλιο διακυβέρνησης καθώς και στην ιρακινή κοινωνία γενικότερα, σε ότι αφορά στη διαδικασία που οδηγεί στην εγκαθίδρυση μεταβατικής διοίκησης και στη διάλυση του συμβουλίου διακυβέρνησης. Οι διχασμοί αυτοί αποκαλύπτουν την ύπαρξη δισταγμών συμφερόντων – για παράδειγμα μεταξύ των επιστρεφόντων εξόριστων και των εμφανιζόμενων εθνικών ηγετών και μεταξύ των πολιτικών συμφερόντων των ηγετών Σία για την εκπροσώπηση της πλειοψηφίας του ιρακινού πληθυσμού και των ηγετών άλλων θρησκευτικών και εθνοτικών ομάδων. Επομένως, το κύριο ερώτημα που τίθεται για το 2004 είναι κατά πόσον είναι δυνατό να εξευρεθεί ισορροπία μεταξύ των ομάδων συμφερόντων, που να επιτρέπει την πρόοδο της διαδικασίας πολιτικής και συνταγματικής αλλαγής.

2.2 Οικονομική κατάσταση

Στον οικονομικό χώρο, το Ιράκ αντιμετωπίζει τριπλή μετάβαση – από μία οικονομία βασισμένη στον πόλεμο προς δομές και θεσμούς που συνδέονται με ειρηνική ανάπτυξη· από μία εξαιρετικά συγκεντρωτική οικονομία προς μία λειτουργούσα οικονομία αγοράς· από μία οικονομία υπό την κυριαρχία του πετρελαίου που συμπιέζει όλους τους άλλους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας προς περισσότερο ισόρροπες πηγές εισοδημάτων. Το 2004 εμφανίζονται τρεις βασικές οικονομικές προκλήσεις – διαχείριση του κοινωνικού αντικτύπου του προγράμματος μεταρρύθμισης υπό την ηγεσία της ΠΑΣ, διευθέτηση της εξάρτησης από το πετρέλαιο και των επακόλουθων κινδύνων για την επίτευξη των στόχων της δημοσιονομικής δαπάνης, και αναδιάρθρωση των υποχρεώσεων του Ιράκ λόγω υψηλού εξωτερικού χρέους.

Το 2004, τα μέτρα μεταρρύθμισης που λήφθηκαν το 2003, θα επηρεάσουν την περίοδο που ακολουθεί την εφαρμογή του προγράμματος «Πετρέλαιο έναντι τροφής», το οποίο μέχρι σήμερα αποτέλεσε το κύριο δίκτυο κοινωνικής ασφάλειας για το Ιράκ. Η αστάθεια και ανασφάλεια μετά τον πόλεμο και η επακόλουθη κατοχή, η περιπλοκότητα της πολιτικής και της συνταγματικής μετάβασης, η φιλελεύθερη οικονομική στάση, οι παρούσες επιδοτήσεις που χορηγούνται στα καύσιμα, την ενέργεια, το νερό και τα τρόφιμα, καθώς και η εξάρτηση

των δημοσιονομικών εσόδων από τις διεθνείς τιμές του πετρελαίου και η αβέβαιη ικανότητα του Ιράκ να αυξάνει γρήγορα την εγχώρια ικανότητα παραγωγής πετρελαίου, όλα αυτά σημαίνουν ότι το Ιράκ θα μπορούσε να αντιμετωπίσει ένα ή περισσότερα οικονομικά σοκ. Επιπλέον, παράγοντες ασφάλειας και πολιτικοί παράγοντες, σε συνδυασμό με την ταχύτητα της προβλεπόμενης οικονομικής μετάβασης, δημιουργούν μεγάλο κίνδυνο για την οικονομική σταθερότητα. Οι κίνδυνοι αυτοί πρέπει να μετριαστούν με τη δημιουργία μηχανισμών, συνοδευόμενων από επαρκείς πόρους, για τη δημιουργία αποτελεσματικού δικτύου κοινωνικής ασφάλειας.

Η πείρα από την εκτέλεση του ενδιάμεσου προϋπολογισμού της ΠΑΣ για το 2003 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2003) υπογραμμίζει τον κίνδυνο που αποτελεί η εξάρτηση του Ιράκ από το πετρέλαιο, ιδίως ο αντίκτυπος των μεταβολών των διεθνών τιμών πετρελαίου. Μπορεί να προκύψουν περαιτέρω προκλήσεις εξαιτίας του συνδυασμού μέτρων: πολύ φιλελεύθερη στάση σε ό,τι αφορά το εμπόριο και τις επενδύσεις, ελευθέρωση της οικονομίας, μεταξύ άλλων χαμηλοί φορολογικοί συντελεστές, πολιτική μισθών του δημοσίου και πολιτική προσλήψεων. Αυτός ο συνδυασμός δημιουργεί δυνητικούς κινδύνους για τη βιωσιμότητα του προϋπολογισμού και την ανταγωνιστικότητα της ιρακινής οικονομίας στην περιφέρεια και γενικότερα, και θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο προσεκτικού χειρισμού.

Προς το παρόν, υφίσταται συμπληρωματικότητα μεταξύ του προϋπολογισμού του 2004 και της Αξιολόγησης αναγκών. Ο προϋπολογισμός επικεντρώνεται στη χρηματοδότηση περιοδικών δαπανών· επιδιώκεται εξωτερική βοήθεια σε επενδύσεις ανασυγκρότησης και συναφείς δαπάνες για τη διατήρηση των επενδύσεων αυτών, με βάση την αξιολόγηση των αναγκών. Ωστόσο, η μεταβλητότητα της κατάστασης είναι τέτοια ώστε ενδεχόμενες απρόβλεπτες εξελίξεις μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο αυτή την κατανομή εργασίας.

Οι έρευνες που πραγματοποίησαν το ΔΝΤ και η ομάδα του Παρισιού σε ό,τι αφορά το εξωτερικό χρέος του Ιράκ εγείρουν τρία ζητήματα – το μέγεθος του χρέους (τα κράτη-πιστωτές αναφέρουν 120 δισεκατομμύρια δολάρια συν 80 δισεκατομμύρια δολάρια εισπρακτέο χρέος για επανορθώσεις από τον πόλεμο – εννέα φορές το προβλεπόμενο ΑΕγχΠ του Ιράκ για το 2004), - η περιπλοκότητα της σύνθεσής του και το σχετικά μικρό μερίδιο που καλύπτεται από παραδοσιακούς μηχανισμούς ελάφρυνσης του χρέους. Κατά τα αναφερόμενα, οφείλεται στους επίσημους πιστωτές της ομάδας του Παρισιού ποσό ύψους 40 δισεκατομμυρίων \$, σε σύγκριση με ποσό ύψους 60 δισεκατομμυρίων δολαρίων, τόκοι και κεφάλαιο, που οφείλεται σε κυβερνήσεις μη μέλη της ομάδας του Παρισιού· η ομάδα του Λονδίνου αντιπροσωπεύει 3 δισεκατομμύρια δολάρια από συνολικό ποσό 12 δισεκατομμυρίων δολαρίων που κατά τα αναφερόμενα, οφείλεται σε εμπορικούς πιστωτές. Επί του παρόντος αναμένεται ότι κατά τη διάρκεια του 2004, θα υπάρξει ουσιαστική μείωση του χρέους. Ωστόσο, είναι πιθανόν η μείωση να υπόκειται στις προϋποθέσεις του Εβιάν, που συνεπάγονται την εφαρμογή εξαιρετικά αυστηρών προϋποθέσεων σε ετήσια βάση.

Ως αποτέλεσμα, η διεθνής κοινότητα είναι πιθανόν να επιμείνει προκειμένου το Ιράκ να εφαρμόσει μακρόπνοη δέσμη προσαρμογής και μεταρρυθμίσεις πολιτικής για τα ερχόμενα έτη. Τούτο θα απαιτήσει τη συμφωνία της νέας διοίκησης. Έτσι στη μείωση του χρέους συνεπάγεται ένα εξαιρετικά υψηλό επίπεδο διεθνούς συμμετοχής και εποπτείας των οικονομικών πολιτικών του Ιράκ.

Πίνακας 1: Δείκτες ανθρώπινης ανάπτυξης³

Ποσοστό του ιρακινού πληθυσμού που εξαρτάται από διανομή τροφίμων, 2003 (εκτίμηση)	60		
Ποσοστό του ιρακινού πληθυσμού χωρίς ελάχιστο επίπεδο κατανάλωσης διατροφικής ενέργειας	<u>1990</u> 7	<u>2001</u> 27	
Παρακολούθηση στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση	<u>1980</u> 100 47	<u>2000</u> 93 38	
Παρακολούθηση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση			
Αναλογία κοριτσιών/αγοριών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση	<u>1985</u> 72	<u>2000</u> 76	
Εκτιμώμενη αναλογία νέων εγγράμματων γυναικών/ανδρών (% ηλικιών 15-24), 2003 (εκτίμηση)	50		
Παιδική θνησιμότητα (ανά 1000 γεννήσεις ζώντων)	<u>1979</u> 80 120	<u>1989</u> 40 60	<u>2001</u> 107 133
Θνησιμότητα ηλικίας κάτω των 5 (ανά 1000 γεννήσεις ζώντων)			
Μητρική θνησιμότητα, 2003 (εκτίμηση)	300 ανά 100.000 γεννήσεις ζώντων		
Ποσοστό γεννήσεων που δεν γίνονται σε υγειονομικά ιδρύματα, 2003 (εκτίμηση)	65		
Ποσοστό γυναικών που γεννούν χωρίς βοήθεια από εκπαιδευμένο προσωπικό	<u>Αστικές περιοχές</u> 30	<u>Αγροτικές Περιοχές</u> 40	
Ποσοστό του ιρακινού πληθυσμού που έχει πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό	Πριν από το 1991 <u>Αστικός</u> 95	<u>Αγροτικός</u> 75	2000 <u>Αστικός</u> 92 <u>Αγροτικός</u> 46

2.3 Διαδικασία ανασυγκρότησης: κύριες προκλήσεις και κίνδυνοι

Τα Ηνωμένα Έθνη και η Διεθνής Τράπεζα υποστήριξαν ότι η Αξιολόγηση αναγκών πρέπει να εκληφθεί σαν μια αρχική συνεισφορά προκειμένου να προσδιοριστούν οι προτεραιότητες και ανάγκες για τη διαδικασία ανασυγκρότησης του Ιράκ, η οποία πρέπει να αναπτυχθεί

³ Πηγή: Εκτιμήσεις. Κοινή αξιολόγηση αναγκών ΟΗΕ/Διεθνής Τράπεζα, Ενδιάμεση Στρατηγική της Διεθνούς Τράπεζας για το Ιράκ

περαιτέρω, δεδομένου ότι μπορεί να διεξαχθούν διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους και να συγκεντρωθούν περαιτέρω στοιχεία. Προσδιόρισαν τους ακόλουθους περιορισμούς κατά την άσκηση της Αξιολόγησης αναγκών :

- Απουσία πολιτικής συναίνεσης και συνταγματικού πλαισίου για το Ιράκ μετά τις συγκρούσεις.
- Έλλειψη διαθέσιμων στατιστικών και επίσημων αρχείων για το καθεστώς Μπάαθ και αναφερθείσες ελλείψεις των πληροφοριών που διασώθηκαν.
- Το σύντομο χρονικό διάστημα εντός του οποίου οι αποστολές Αξιολόγησης αναγκών οφείλουν να συναγάγουν συμπεράσματα και οι περιορισμοί στο πεδίο της γεωγραφικής κάλυψης λόγω απειλών της ασφάλειας.
- Η αδυναμία διεξαγωγής πλήρων διαβουλεύσεων μεταξύ παραγόντων και ιρακινού πληθυσμού προκειμένου να γίνουν γνωστές οι απόψεις και να επιβεβαιωθούν τα συμπεράσματα των αξιολογήσεων αναγκών.

Για το 2004, μεταξύ των κινδύνων οι οποίοι ενδέχεται να επηρεάσουν τις προοπτικές ταχείας εκτέλεσης των πόρων που υπόσχονται οι χορηγοί για την πραγματοποίηση επενδύσεων, καθώς και την γενικότερη επιτυχία της διαδικασίας ανασυγκρότησης, περιλαμβάνονται γενικότερα οι εξής:

- **Το κλίμα ασφάλειας:** Απαιτείται εσωτερική τάξη και ασφάλεια προκειμένου να αναληφθούν δραστηριότητες ανασυγκρότησης, να προσελκυστούν ιδιωτικές πηγές χρηματοδότησης για επενδύσεις και να τονωθεί η μεγέθυνση του ιδιωτικού τομέα. Η πρόκληση που αποτελεί η κατάσταση της ασφάλειας διαφέρει μεταξύ των επαρχιών του Ιράκ, ωστόσο παντού υφίσταται πολιτική και εγκληματική βία. Απειλείται άμεσα η ασφάλεια του προσωπικού των διεθνών φορέων, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο Ιράκ για την εφαρμογή της συνδρομής.
- **Η πολιτική διαδικασία:** Το καθεστώς κατοχής στο Ιράκ κατά το πρώτο εξάμηνο του 2004 και η αβεβαιότητα σε ό,τι αφορά την πλήρη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στη μεταβατική διοίκηση την 1^η Ιουλίου 2004, δημιουργούν προκλήσεις για την ικανότητα της διεθνούς κοινότητας να προγραμματίσει την αρωγή στην ανασυγκρότηση βάσει μιας σειράς γνωστών μεσοπρόθεσμων αναπτυξιακών προτεραιοτήτων.
- **Ο κοινωνικός αντίκτυπος των μεταρρυθμίσεων:** Έχει ήδη εμφανισθεί η ανεργία ως πηγή κοινωνικών εντάσεων στο Ιράκ. Ακατάλληλη ακολουθία οικονομικών μεταρρυθμίσεων, ανεπαρκής πρόβλεψη δικτύων κοινωνικής ασφάλειας και έλλειψη προσοχής για τον περιορισμό της φτώχειας και τη διασφάλιση των πόρων διαβίωσης, ενδέχεται να επιβαρύνουν περαιτέρω την κοινωνική αστάθεια.
- **Εξάρτηση από το πετρέλαιο:** Χαμηλότερη από την προβλεπόμενη εγχώρια παραγωγή ή χαμηλότερες διεθνείς τιμές του πετρελαίου και/ή σημαντικές αυξήσεις των τιμών των κυρίων εισαγωγών (π.χ. σπόροι) θα κλονίσουν τις υποθέσεις στις οποίες στηρίζεται ο ιρακινός προϋπολογισμός του 2004 και, πιθανόν, τη δαπάνη για περιοδικά κόστη όπως μισθοί, που στηρίζουν τη διαδικασία ανασυγκρότησης και την κοινωνική σταθερότητα.
- **Ελλιπής διοικητική και θεσμική ικανότητα και διαφθορά:** Πρέπει να επέλθει ενίσχυση του διοικητικού, νομικού και κανονιστικού περιβάλλοντος προκειμένου το Ιράκ να είναι σε θέση να χειριστεί σωστά και να εκτελέσει τη συνδρομή των χορηγών.

Μακροπρόθεσμα, τα μέτρα αυτά πρέπει να συνδυαστούν επίσης με ενέργειες προκειμένου να διασφαλισθεί η διαφάνεια και το κράτος δικαίου σε όλα τα κρατικά όργανα, ώστε να διατεθούν αποτελεσματικά οι πόροι για την ανασυγκρότηση και να είναι διατηρήσιμοι.

- **Χρέος:** Το ποσό των 32 δισεκατομμυρίων δολαρίων που υποσχέθηκαν οι χορηγοί στη διάσκεψη της Μαδρίτης για να συνδράμουν στις ανάγκες ανασυγκρότησης του Ιράκ πρέπει να συνοδεύεται από σημαντική μείωση του εξωτερικού χρέους του Ιράκ, σε σταθερά επίπεδα. Μέχρι να ληφθεί απόφαση για το θέμα του χρέους, το Ιράκ δεν θα έχει πρόσβαση στις διεθνείς κεφαλαιαγορές για τη χρηματοδότηση της ανασυγκρότησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΙΡΑΚ ΓΙΑ ΤΟ 2004

Από τον Μάιο του 2003, η ΠΑΣ και το ιρακινό Συμβούλιο διακυβέρνησης καθόρισαν ένα φιλόδοξο πρόγραμμα πολιτικής μετάβασης, συνταγματικής αλλαγής και οικονομικής ελευθέρωσης, που θα εφαρμοστούν εκ παραλλήλου το 2004 και τα επόμενα έτη.

3.1 Συμφωνία για την πολιτική διαδικασία

Στις 15 Νοεμβρίου 2003, το ιρακινό Συμβούλιο διακυβέρνησης και η ΠΑΣ συνήψαν συμφωνία σχετικά με τη διαδικασία πολιτικής μετάβασης, συμπεριλαμβανομένου χρονοδιαγράμματος και προγράμματος για τη σύνταξη νέου συντάγματος και τη διεξαγωγή εκλογών. Η συμφωνία προβλέπει την αποκατάσταση της πλήρους ευθύνης για τη διακυβέρνηση του Ιράκ, η οποία ανατίθεται σε μία ιρακινή μεταβατική εθνική συνέλευση, από την 1^η Ιουλίου 2004. Η μεταβατική εθνική συνέλευση θα συσταθεί μέχρι τις 31 Μαΐου 2004, επιλέγεται δε με διαδικασία εκλογικών επιτροπών υπό την εποπτεία της ΠΑΣ, οι οποίες πραγματοποιούνται στις 18 ιρακινές επαρχίες. Θα ακολουθήσει η εκλογή του εκτελεστικού και των υπουργών και η ανάληψη ευθύνης για τη διακυβέρνηση του Ιράκ, καθώς και η εποπτεία της συνταγματικής διαδικασίας. Τα σχέδια αυτά ενδέχεται να τροποποιηθούν υπό το φως της αποστολής των Ηνωμένων Εθνών προκειμένου να εξετασθεί η σκοπιμότητα διεξαγωγής άμεσων εκλογών για τη μεταβατική συνέλευση.

Η συνταγματική διαδικασία ακολουθεί χωριστή αλλά συνδεδεμένη πορεία – μεταξύ άλλων εκλογές για συνταγματική διάσκεψη μέχρι τις 15 Μαρτίου 2005 και λαϊκό δημοψήφισμα για την επικύρωση του συντάγματος στη συνέχεια, εντός του έτους. Στόχος είναι η διεξαγωγή εκλογών για μια νέα κυβέρνηση δυνάμει του νέου συντάγματος μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2005.

Πίνακας 2: Συμφωνία για την πολιτική διαδικασία

Προθεσμία	Δράση
28 Φεβρουαρίου 2004	Συμφωνία της Προσωρινής Αρχής Συνασπισμού και του Συμβουλίου διακυβέρνησης για τον 'Θεμελιώδη Νόμο' στην οποία ορίζονται, μεταξύ άλλων, το πεδίο και οι δομές της νέας μεταβατικής διοίκησης.
Τέλη Μαρτίου 2004	Υπογραφή συμφωνίας ασφαλείας μεταξύ της Προσωρινής Αρχής Συνασπισμού και του Συμβουλίου διακυβέρνησης η οποία καλύπτει, μεταξύ άλλων, το καθεστώς των δυνάμεων συνασπισμού στο Ιράκ.
31 Μαΐου 2004	Σύσταση της μεταβατικής Εθνικής Συνέλευσης.
30 Ιουνίου 2004	Η μεταβατική διοίκηση αναλαμβάνει πλήρη ευθύνη για τη διακυβέρνηση του Ιράκ. Διαλύονται η ΠΑΣ και το ιρακινό Συμβούλιο διακυβέρνησης.

1 Ιουλίου 2004	Η μεταβατική διοίκηση αναλαμβάνει πλήρη ευθύνη διακυβέρνησης του Ιράκ. Διάλυση της ΠΑΣ και του ιρακινού Συμβουλίου Διακυβέρνησης.
15 Μαρτίου 2005	Εκλογές για συντακτική διάσκεψη (το νέο σύνταγμα πρόκειται να επικυρωθεί με λαϊκό δημοψήφισμα).
31 Δεκεμβρίου 2005	Διεξαγωγή εκλογών για νέα κυβέρνηση δυνάμει του επικυρωθέντος συντάγματος.

3.2 Προϋπολογισμός του Ιράκ για το 2004

Ο ιρακινός προϋπολογισμός του 2004 δίνει προτεραιότητα στα περιοδικά έξοδα της ιρακινής κυβέρνησης και σε ορισμένες κεφαλαιουχικές επενδύσεις που θεωρούνται κατ'έξοχήν επείγουσες. Επ'αυτής της βάσης, η αξιολόγηση αναγκών διακρίνει κενό χρηματοδότησης ύψους 19,8 δισεκατομμυρίων δολαρίων για το 2004, ποσό που αντιστοιχεί στις επενδυτικές ανάγκες οι οποίες προσδιορίστηκαν στους 14 τομείς που καλύπτονται από την αξιολόγηση αναγκών⁴ συν τις εκτιμώμενες από την ΠΑΣ ανάγκες⁵.

Ο προϋπολογισμός, ο οποίος καταρτίστηκε από την ΠΑΣ και την ιρακινή διοίκηση και αποδεσμεύθηκε στις 13 Οκτωβρίου 2003, καλύπτει και τις 18 επαρχίες και τα έσοδα από έργα ύψους περίπου 13 δισεκατομμυρίων δολαρίων και δαπάνες για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και των 'ουσιωδών' επενδύσεων ύψους 13,5 δισεκατομμυρίων δολαρίων – ενώ το έλλειμμα χρηματοδοτείται από επιστροφές μη δαπανηθέντων κεφαλαίων στο πλαίσιο του προγράμματος πετρέλαιο έναντι τροφής. Τα έσοδα στηρίζονται στα έσοδα από το πετρέλαιο τα οποία, με βάση τιμή του πετρελαίου 21 δολάρια ανά βαρέλι το 2004-2006, ανέρχονται σε 12 δισεκατομμύρια δολάρια. Άλλα έσοδα εκτός του πετρελαίου, έσοδα από τόκους προερχόμενα από το ταμείο ανάπτυξης για το Ιράκ και άλλες πηγές φορολογικών εσόδων ανέρχονται σε 0,8 δισεκατομμύρια δολάρια. Επιπρόσθετες πηγές εισοδημάτων αποτελούν μεταξύ άλλων μεταφορές από τον λογαριασμό του προγράμματος «πετρέλαιο έναντι τροφής» προς το ταμείο ανάπτυξης για το Ιράκ και η μεταφορά δεσμευμένων ιρακινών περιουσιακών στοιχείων από το εξωτερικό αν και δεν υπολογίστηκε στον προϋπολογισμό του 2004.

Ο προϋπολογισμός του 2004 θέτει ένα φορολογικό πλαίσιο για εξισορροπημένο προϋπολογισμό σε ό,τι αφορά τα περιοδικά έξοδα το 2005 και 2006, με βάση την υπόθεση αυξημένων εσόδων – προερχόμενων κυρίως από προβλεπόμενες αυξήσεις της παραγωγής πετρελαίου συν μέτρια αύξηση σε ό,τι αφορά τη φορολογική προσπάθεια. Αναφέρεται ότι αυτό θα επιτρέψει συμπληρωματικές επενδύσεις χρηματοδοτούμενες από εθνικούς πόρους της τάξης περίπου των 5,3 δισεκατομμυρίων δολαρίων το 2005 και 2006, που απέχει από το ποσό των 37,718 δισεκατομμυρίων δολαρίων το οποίο, κατά τις εκτιμήσεις, απαιτείται για την περίοδο 2005-2007.

⁴ Στην κοινή αξιολόγηση αναγκών των Ηνωμένων Εθνών και της Παγκόσμιας Τράπεζας, εκτιμούνται οι απαιτήσεις στους ακόλουθους τομείς και ορίζονται θέματα μεταξύ Ιουλίου και Αυγούστου 2003: εκπαίδευση, υγεία, δημιουργία απασχόλησης, νερό και αποχετεύσεις, μεταφορές και τηλεπικοινωνίες, ηλεκτρισμός, στέγαση και διαχείριση γης, γεωργία, υδάτινοι πόροι και ασφάλεια τροφίμων, οικονομικά, κρατικές επιχειρήσεις, επενδυτικό κλίμα, δράση αποναρκοθέτησης, κυβερνητικοί θεσμοί. Ανθρώπινα δικαιώματα, θέματα ισότητας των φύλων, περιβάλλον.

⁵ Οι εκτιμώμενες από την ΠΑΣ ανάγκες αφορούν την ασφάλεια και αστυνομία, το πετρέλαιο, τον πολιτιστικό τομέα, το περιβάλλον, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις εξωτερικές υποθέσεις, τα θρησκευτικά ζητήματα, την επιστήμη και τεχνολογία, την νεολαία και τον αθλητισμό.

Πίνακας 3: Μακροοικονομικοί Δείκτες⁶

	2002	2003	2004 (προβλεπόμενο)
Πληθυσμός (εκατομμύρια)	25.5	26.3	27.1
Δείκτης αύξησης ονομαστικού ΑΕγχΠ (%)	-4	-31	33
ΑΕγχΠ (δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ)	18---24	13--17	17--22
Κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ (ΗΠΑ)	720-960	480-630	620-810

3.3 Οικονομική πολιτική

Η ιρακινή οικονομική στρατηγική την οποία παρουσίασε στις ετήσιες συναντήσεις του ΔΝΤ και της Διεθνούς Τράπεζας ο Υπουργός Οικονομικών Al-Gailani, στις 21 Σεπτεμβρίου 2003, επικεντρώνεται στη δημιουργία ελεύθερων αγορών και μικρής κεντρικής κυβέρνησης. Προέβλεπε μακροοικονομική στρατηγική βασισμένη σε πέντε κύριες αρχές, με στόχο τη δημιουργία μιας οικονομίας βασισμένης σε ανοικτή αγορά για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου:

- Άνοιγμα της οικονομίας (περιορισμένος ρόλος του δημόσιου τομέα).
- Ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα (μεταξύ άλλων εστίαση στην ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και κανόνες για ελεύθερες άμεσες ξένες επενδύσεις).
- Διεθνής ολοκλήρωση (επανένταξη στη διεθνή πολιτική και οικονομική κοινότητα, δημιουργία νέων ανοικτών εμπορικών και χρηματοοικονομικών δεσμών).
- Διαφάνεια του δημόσιου τομέα (λεπτομερής έλεγχος του Δημοσίου και ευθύνη των ιρακινών θεσμών).
- Δίκτυο ασφαλείας για τους φτωχούς (ελάφρυνση του αντικτύπου της μετάβασης μέσω σχεδίων βασισμένων στην αγορά).

Τα οικονομικά μέτρα που έλαβε η ΠΑΣ από τον Μάιο του 2003, αντανakλούν τις αρχές αυτές και περιελάμβαναν τη δημοσίευση του εθνικού προϋπολογισμού, τη δημιουργία πλήρως ανεξάρτητης κεντρικής τράπεζας, την καθιέρωση νέου ενοποιημένου και πλήρως μετατρέψιμου ιρακινού δηναρίου και τον τερματισμό της απεριόριστης προσέγγισης που είχε το προηγούμενο καθεστώς στην προσφορά χρήματος και στα δημόσια οικονομικά. Σε ό,τι αφορά στην εμπορική πολιτική, τα τέλη και οι δασμοί ανεστάλησαν και αντικαταστάθηκαν από μία εισφορά ανασυγκρότησης 5% για τις περισσότερες εισαγωγές, με εξαίρεση τα ανθρωπιστικά αγαθά, από την 1^η Μαρτίου 2004 και για μία διετία. Στις 3 Οκτωβρίου 2003, ψηφίστηκε ρυθμιστικός κώδικας για τη διανομή του πετρελαίου, διάρκειας εννέα μηνών, με σκοπό την καταπολέμηση της κλοπής και λαθρεμπορίου των ιρακινών πετρελαϊκών πόρων. Δημιουργήθηκε νέα ιρακινή εμπορική τράπεζα για την αγορά των κυρίων κεφαλαιουχικών

⁶ Πηγή : Κοινή αξιολόγηση αναγκών, ΟΗΕ/Παγκόσμια Τράπεζα, Οκτώβριος 2003, Ενδιάμεση Στρατηγική της Παγκόσμιας Τράπεζας, Ιανουάριος 2004.

εισαγωγών. Οι κανόνες για τις άμεσες ξένες επενδύσεις επιτρέπουν την κατά 100% άμεση ξένη κατοχή, πλήρη εθνική μεταχείριση, όχι απαιτήσεις τοπικού περιεχομένου και πλήρη και άμεσο επαναπατρισμό των κερδών των ξένων επιχειρήσεων με εξαίρεση τους κύριους στρατηγικούς τομείς. Καθορίστηκε μέγιστος περιθωριακός συντελεστής για τους φόρους εισοδήματος της τάξης του 15% από την 1^η Ιανουαρίου 2004 και για τους φόρους εταιρειών καθορίστηκε κατ' αποκοπή συντελεστής 15% προκειμένου να ενθαρρυνθεί μία καλύτερη φορολογική πειθαρχία και να αποθαρρυνθούν οι εκροές κεφαλαίων. Συμφωνήθηκαν νέοι κανόνες για το χρηματοδοτικό και τραπεζικό τομέα, βάσει των οποίων απαιτείται εισφορά ιδίων κεφαλαίων ύψους 5 εκατομμυρίων δολαρίων εντός 18 μηνών στις τοπικές τράπεζες, καθώς και διεθνή πρότυπα. Οι κανόνες αυτοί καθιστούν δυνατή την είσοδο στον ιρακινό χρηματοπιστωτικό τομέα και παρέχουν εθνική μεταχείριση σε διεθνείς τράπεζες· ειδικότερα, βάσει της νομοθεσίας περί τραπεζικών δραστηριοτήτων επιτρέπεται σε έξι νέες τράπεζες να εξαγοράσουν κατά 100% τοπικές τράπεζες εντός πενταετίας και σε απεριόριστο αριθμό ξένων τραπεζών να εξαγοράσουν μέχρι το 50% τοπικών τραπεζών. Ενοποιήθηκαν οι συνθήκες απασχόλησης στον δημόσιο τομέα και οι μισθολογικές κλίμακες και αυξήθηκαν οι μισθοί.

Οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα πραγματοποιηθούν κατά τη διάρκεια του 2004. Επιπλέον, χρειάζεται ακόμα να γίνουν ορισμένες επιτακτικές επιλογές πολιτικής, ιδίως σε ό,τι αφορά στη δημιουργία ενός δικτύου κοινωνικής ασφάλειας και μηχανισμών οι οποίοι θα αντικαταστήσουν το προηγούμενο σύστημα παροχής τροφής, με το οποίο τροφοδοτείτο το 60% του ιρακινού πληθυσμού μέσω του προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών «πετρέλαιο έναντι τροφής» (η σχετική ευθύνη μεταφέρθηκε στην ΠΑΣ δυνάμει της απόφασης του Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών 1483, στις 21 Νοεμβρίου 2003), και στη μεταρρύθμιση των συντάξεων του δημοσίου (που χαρακτηρίστηκαν από κατ' αποκοπή έκτακτες πληρωμές το 2003). Η νέα μεταβατική διοίκηση μπορεί επίσης να αποφασίσει τη λήψη μέτρων για την αναδιάρθρωση και, ενδεχομένως, την ιδιωτικοποίηση των ιρακινών κρατικών επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΙΡΑΚ

4.1 Κοινοτική συνεργασία μέχρι τον Οκτώβριο 2003

Η δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Ιράκ δεν είναι νέα. Από το 1992, η Κοινότητα, μέσω της ECHO, αποτελεί τη μεγαλύτερη πηγή ανθρωπιστικής βοήθειας για το Ιράκ μετά από το πρόγραμμα «πετρέλαιο έναντι τροφής», υπό τη διαχείριση του ΟΗΕ, παρέχοντας ποσό ύψους 157 εκατομμυρίων ευρώ. Διατέθηκε επιπλέον ποσό 100 εκατομμυρίων ευρώ για ανθρωπιστική βοήθεια στο Ιράκ, το 2003.

Αμέσως μετά τον πόλεμο, η ανθρωπιστική βοήθεια προσανατολίστηκε στην υποστήριξη παραδόσεων ανθρωπιστικού υλικού, παροχής νερού για έκτακτες ανάγκες και περίθαλψης και υγιεινής, στη διανομή τροφίμων και ιατρικού υλικού στον ιρακινό πληθυσμό και στη στήριξη του συντονισμού των διαφόρων επιτόπιων ανθρωπιστικών οργανώσεων. Στις 22 Απριλίου 2003, διατέθηκαν 10 εκατομμύρια ευρώ για την κάλυψη έκτακτων ιατρικών αναγκών κατόπιν της βομβιστικής καταστροφής και της ευρείας λεηλάτησης των νοσοκομείων που επλήγησαν και άλλων υγειονομικών εγκαταστάσεων.

Από τον Ιούνιο έως τον Νοέμβριο του 2003, η βοήθεια της ECHO επικεντρώθηκε στη χρηματοδότηση δράσεων αποναρκοθέτησης, προκειμένου να διευκολυνθεί η παράδοση της βοήθειας από τις ανθρωπιστικές οργανώσεις, η κάλυψη των βασικών αναγκών των στοχευόμενων ευαίσθητων πληθυσμών και η παρεμπόδιση της περαιτέρω υποβάθμισης των

ουσιαστικότερων υπηρεσιών στο Ιράκ, ιδίως στους τομείς της υγείας/διατροφής, νερού/αποχέτευσης και τροφίμων.

Τον Δεκέμβριο 2003, η ECHO δέσμευσε τα υπολειπόμενα 100 εκατομμύρια ευρώ προς συνέχιση των δραστηριοτήτων αυτών, προσθέτοντας στα προγράμματά της ένα ειδικό στοιχείο για την ασφάλεια προκειμένου να ενισχύσει στην ασφάλεια των εταίρων της κατά την εφαρμογή της βοήθειας, μεταξύ άλλων, των ειδικευμένων οργανώσεων των Ηνωμένων Εθνών, και να προωθήσει τον συντονισμό. Τα επιλεγόμενα έργα, τα οποία θα υλοποιηθούν το 2004, παρέχουν στήριξη σε παρεμβάσεις στους ακόλουθους τομείς : υγείας (8 εκατ. €), νερού και αποχετεύσεων (3 εκατ. €), ανθρωπιστικών ενεργειών αποναρκοθέτησης (2 εκατ. €), βοήθειας στους κατ' εξοχήν ευαίσθητους πληθυσμούς, μεταξύ άλλων στα εκτοπισθέντα στο εσωτερικό της χώρας άτομα (3 εκατ. €), εκπαίδευσης, κυρίως για την αποκατάσταση των σχολείων (9 εκατ. €).

4.2 Συνδρομή της ΕΚ για την ανασυγκρότηση το 2003

Κατόπιν της διάσκεψης των χορηγών της Μαδρίτης για το Ιράκ που πραγματοποιήθηκε στις 23-24 Οκτωβρίου 2003, η Επιτροπή δέσμευσε 42 εκατομμύρια ευρώ επιπλέον το 2003 για δραστηριότητες ανασυγκρότησης. Με τη συνεισφορά αυτή, με την οποία συνεχίζεται το αναληφθέν από την ECHO έργο στον ανθρωπιστικό χώρο, επεκτάθηκε το πεδίο της συνδρομής της ΕΚ, περιλαμβάνοντας την ενίσχυση των θεσμών του Ιράκ και τις προσπάθειες της ιρακινής διοίκησης για τη δημιουργία ικανοτήτων.

Τον Νοέμβριο 2003 καταβλήθηκε η πρώτη συνεισφορά ύψους 29 εκατομμυρίων ευρώ, προς στήριξη των προσπαθειών του ΟΗΕ για την αποκατάσταση βασικών κοινωνικών υπηρεσιών στο Ιράκ – νερό και αποχετεύσεις, εκπαίδευση και υγεία – και για την εξασφάλιση των πόρων διαβίωσης και τη δημιουργία συστημάτων απόκτησης εισοδήματος για τον ιρακινό λαό. Τα 29 εκατομμύρια ευρώ διοχετεύθηκαν μέσω του θεματικού καταπιστευτικού ταμείου για την πρόληψη της κρίσης και την ανάκτηση, του προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για την ανάπτυξη (UNDP) και εκταμιεύεται μέσω του UNDP και των ειδικευμένων οργανώσεων του ΟΗΕ (κυρίως το ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα παιδιά – UNICEF και τη Διεθνή Οργάνωση Υγείας (WHO). Μεταξύ των ειδικών στόχων της συνδρομής αυτής περιλαμβάνεται η αύξηση της ποσότητας του πόσιμου νερού που διατίθεται στους αστικούς και αγροτικούς πληθυσμούς· η βελτίωση της επεξεργασίας των αποβλήτων και η διαχείριση των στερεών αποβλήτων· η αύξηση της ανοσοποίησης στις κατ' εξοχήν ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού· ο περιορισμός του κινδύνου υποσιτισμού· ο περιορισμός των κινδύνων που απειλούν την υγεία της μητέρας και του παιδιού· η αύξηση της πρόσβασης των παιδιών στην εκπαίδευση· η αποκατάσταση των υφιστάμενων σχολείων ή ανέγερση νέων· η βελτίωση των ικανοτήτων σχεδιασμού και εποπτείας του ιρακινού υπουργείου παιδείας. Επιπλέον, διατέθηκε κοινοτική χρηματοδότηση σε συστήματα δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και την ενίσχυση των ικανοτήτων των τοπικών αρχών, προσφέρθηκαν μικρές πιστώσεις και επαγγελματική εκπαίδευση στα μειονεκτούντα άτομα, καθώς και για τη δημιουργία μικρών επιχειρήσεων εντάσεως εργασίας.

Μία δεύτερη συνεισφορά της ΕΚ στην ανασυγκρότηση του Ιράκ, που δεσμεύθηκε τον Δεκέμβριο 2003, αποσκοπεί στη στήριξη του ρόλου του ΟΗΕ και στη βοήθεια τους ιρακινούς προκειμένου να διαχειριστούν τις διαδικασίες ανασυγκρότησης. Συνεισφορά ύψους 2 εκατομμυρίων ευρώ από την Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα (ΕΠΔΑΔ) διατέθηκε για τη στήριξη των προσπαθειών του ΟΗΕ σε τέσσερις τομείς: αποκατάσταση και δημιουργία εθνικών και τοπικών οργάνων για αντιπροσωπευτική διακυβέρνηση και για διαφανείς και αποτελεσματικές τοπικές διοικήσεις· ανάπτυξη ελεύθερων και ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης· βοήθεια στην ανάπτυξη δίκαιου και

αποτελεσματικού δικαστικού συστήματος για την προώθηση της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και συμβολή στην ανάπτυξη της ευαισθητοποίησης και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα του ιρακινού λαού να επηρεάζει τις εθνικές και τοπικές πολιτικές και να συμμετέχει στις προσπάθειες ανασυγκρότησης.

Μία ακόμη συνεισφορά ύψους 2 εκατομμυρίων ευρώ από την γραμμή του προϋπολογισμού για την εκκαθάριση ναρκοπεδίων έγινε προς τον ΟΗΕ για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων, μεταξύ άλλων, για μελέτη αντίκτυπου των ναρκών.

Τέλος, δεσμεύθηκαν 8 εκατομμύρια ευρώ από τον μηχανισμό ταχείας αντίδρασης (ΜΤΑ) για τη δημιουργία του Διεθνούς Ταμείου για την Ανασυγκρότηση του Ιράκ. Καταβλήθηκε συνεισφορά 5 εκατομμυρίων ευρώ για ενέργειες υπό τη διαχείριση του ΟΗΕ, ειδικότερα για τη στήριξη των δραστηριοτήτων του ειδικού εντεταλμένου του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, και συνεισφορά 3 εκατομμυρίων ευρώ στην Διεθνή Τράπεζα για τη δρομολόγηση προγράμματος τεχνικής βοήθειας προκειμένου να βοηθηθεί η ιρακινή κυβέρνηση στη διαχείριση της συνδρομής των χορηγών, αυξάνοντας με τον τρόπο αυτό την ικανότητα απορρόφησης.

4.3 Διδάγματα

Έχει περάσει λίγος χρόνος από τότε που πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες συνεισφορές της ΕΚ για την ανασυγκρότηση του Ιράκ. Ωστόσο, είναι ήδη πλούσια η πείρα που αποκτήθηκε στον ανθρωπιστικό χώρο με την μακροχρόνια δέσμευση της ECHO και τη δράση της ΕΚ σε άλλες καταστάσεις κατόπιν συγκρούσεων. Στα διδάγματα περιλαμβάνονται τα εξής:

- Πλήρης αναγνώριση του ειδικού χαρακτήρα των κινδύνων που απειλούν τη μεσοπρόθεσμη σταθερότητα κατά την εφαρμογή των προγραμμάτων συνδρομής σε περιπτώσεις ύπαρξης πολιτικών παραγόντων μεγάλης επιρροής. Επιτυχείς στρατηγικές της ΕΚ που εφαρμόστηκαν κατά το παρελθόν στο πλαίσιο αυτό, επικεντρώθηκαν στην κατάρτιση και ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων. Ωστόσο, προσδιορίστηκε επίσης η ανάγκη να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην πρόληψη των συγκρούσεων, την ενίσχυση της ειρήνης, τα ζητήματα που αφορούν τα φύλα και την περιβαλλοντική αειφορία.
- Επαρκής συνυπολογισμός της δέσμευσης της κυβέρνησης και της ικανότητας απορρόφησης.
- Προσδιορισμός στρατηγικού επίκεντρου σε ό,τι αφορά τη συνδρομή της ΕΚ για την ανασυγκρότηση, προκειμένου αυτή να ξεκινήσει γρήγορα και να αυξηθεί ο αντίκτυπός της. Με βάση την κτηθείσα πείρα, πρέπει να τεθούν ευθύς εξαρχής σαφείς στόχοι και να μην επιδιώκονται επί τούτου στόχοι εν αναμονή των περαιτέρω εξελίξεων.
- Χρησιμοποίηση του πεδίου της ΕΚ για τη χρηματοδότηση έργων των ήδη παρόντων τοπικών εταίρων και πλήρης εκμετάλλευση των τοπικών δικτύων και της πείρας εντός της χώρας.
- Διασφάλιση κατάλληλης στήριξης στην τοπική οικειοποίηση των προγραμμάτων ανασυγκρότησης, στις προσεγγίσεις και μηχανισμούς κοινοτικής ανάπτυξης μέσω των οποίων είναι δυνατή η διάθεση πόρων σε μικρά έργα. Παρά την διαχείριση εντάσεως πόρων για αυτού του είδους τα έργα, η πείρα έχει αποδείξει ότι μπορούν να διαδραματίσουν δευτερεύοντα ρόλο παράλληλα με τις συνεισφορές στη θεσμική και υλική ανασυγκρότηση και ότι έχουν μεγάλο αντίκτυπο και προβολή. Σε ό,τι αφορά στη στήριξη

στην κοινωνία των πολιτών, αυτή μπορεί να συμβάλει στη διευρυμένη πολιτική συμμετοχή καθώς και στη μεσοπρόθεσμη σταθερότητα.

- Χαλάρωση των εντάσεων μεταξύ διοικητικών και στρατηγικών προσεγγίσεων και περιορισμός της έμφασης στη δέσμευση κονδυλίων αντί στην παρακολούθηση του αντίκτυπου, που δημιουργήσαν αδυναμίες στην παρελθούσα συνδρομή της ΕΚ για την ανασυγκρότηση. Η βελτιωμένη διαχείριση, η συστηματικότερη εκτίμηση, περισσότερη έμφαση στην παρακολούθηση του αντίκτυπου, η υιοθέτηση περισσότερο ευέλικτων διαδικασιών και ένας στενότερος διάλογος με τους εταίρους προσδιορίστηκαν ως μέσα προς κάλυψη της αδυναμίας αυτής.
- Έμφαση στην κεντρική σημασία του συντονισμού μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών εκτέλεσης, συμπεριλαμβανομένων των οργάνων του ΟΗΕ, εμπορικών αναδόχων και μη κυβερνητικών οργανώσεων που συνδράμουν στη διαδικασία ανασυγκρότησης, για τη γενικότερη επιτυχία.
- Αναγνώριση του γεγονότος ότι ο ισχυρός συντονισμός των χορηγών συμβάλλει εξίσου στην ταχεία υλοποίηση της ανθρωπιστικής συνδρομής καθώς και της συνδρομής για την ανασυγκρότηση. Η ΕΚ πρέπει να επιδιώξει μία στενότερα συντονισμένη ανταπόκριση σε επίπεδο της ΕΕ, προκειμένου να αποφύγει επικάλυψη σε ορισμένους τομείς και περιφέρειες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟ 2004

5.1 Αρχές

Κάνοντας χρήση του εγγράφου εθνικής στρατηγικής⁷, στα Κεφάλαια 2-4 αναλύονται οι τρέχουσες τάσεις στο Ιράκ καθώς και οι ευκαιρίες και προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει η χώρα το 2004. Επομένως, το πρόγραμμα συνδρομής που παρατίθεται στο Κεφάλαιο 6 συνιστά εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με το ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος με τον οποίο η Κοινότητα μπορεί να συμβάλει στην αρωγή, αποκατάσταση και ανασυγκρότηση στο Ιράκ κατά τη διάρκεια του 2004.

Στόχος του προγράμματος συνδρομής, το οποίο εστιάζεται στις “άμεσες ανάγκες” που προσδιορίστηκαν στην Αξιολόγηση Αναγκών, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων που αποτελούν τη βάση για τη μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη του Ιράκ, είναι να ανταποκριθεί στο μεταπολεμικό πλαίσιο και να δημιουργήσει μεγάλη ευελιξία λαμβάνοντας υπόψη τις αβεβαιότητες που χαρακτηρίζουν τη διαδικασία ανασυγκρότησης του Ιράκ, το 2004. Κεντρικός στόχος της συνδρομής της ΕΚ για το 2004 είναι να διασφαλίσει ότι η συνδρομή για την ανασυγκρότηση μπορεί να εξασφαλίσει ομαλή μετάβαση από το στάδιο της ανθρωπιστικής παρέμβασης στο στάδιο της μεσοπρόθεσμης αειφόρου ανάπτυξης. Έτσι, το πρόγραμμα συνδρομής είναι σύμφωνο με τις αρχές που εξαγγέλλονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής για τη σύνδεση της αρωγής, αποκατάστασης και ανάπτυξης⁸ και στο σχετικό έγγραφο εργασίας με τον τίτλο ‘Η περίπτωση των χωρών όπου υφίσταται σύγκρουση ή οι οποίες εξέρχονται από κρίση’⁹. Οι σχεδιαζόμενες δραστηριότητες για το 2004 βασίζονται

⁷ Βλέπε έγγραφο εργασίας του προσωπικού της Επιτροπής – “Κοινοτική συνεργασία: Πλαίσιο για έγγραφα στρατηγικής ανά χώρα” SEC (2000)1049.

⁸ COM (2001)153 της 23 Απριλίου 2001.

⁹ Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής ‘Η περίπτωση χωρών όπου υφίσταται σύγκρουση ή οι οποίες εξέρχονται από κρίση’, Απρίλιος 2000. Ειδικότερα, στόχος του προγράμματος συνδρομής είναι να

επίσης στα διδάγματα της πείρας από τις παρελθούσες ανθρωπιστικές παρεμβάσεις στο Ιράκ και άλλες καταστάσεις που έπονται συγκρούσεων.

Σ' αυτή την αρχική φάση ανασυγκρότησης, με την συνδρομή της ΕΚ θα τεθούν οι βάσεις για μια επιτυχή διαδικασία ανασυγκρότησης υπό την ηγεσία του Ιράκ μεσοπρόθεσμα, μέσω των εξής:

(α) Στήριξη και παρακολούθηση ευρείας συμμετοχής στην πολιτική και συνταγματική διαδικασία.

(β) Αύξηση της ικανότητας της κεντρικής και τοπικής διοίκησης και των μη κρατικών παραγόντων σε ότι αφορά στην κατεύθυνση και διαχείριση της διαδικασίας ανασυγκρότησης και τη διασφάλιση ομαλής μετάβασης με την παράδοση της εξουσίας την 1^η Ιουλίου 2004.

(γ) Διασφάλιση ότι οι προκλήσεις οι συνδεόμενες με την πολιτική και κοινωνική σταθερότητα και την αειφόρο ανάπτυξη αντιμετωπίζονται εξ αρχής στο πλαίσιο της διαδικασίας ανασυγκρότησης (κατ' εξοχήν ανθρώπινα δικαιώματα, θέματα αφορώντα τα φύλα και περιβαλλοντικές διασφαλίσεις).

(δ) Διάδοση των ευεργετημάτων της ανασυγκρότησης σε όλους τους τομείς της ιρακινής κοινωνίας, ειδικότερα στους φτωχότερους και τους περισσότερο μειονεκτούντες.

(ε) Ευελιξία στη χορήγηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων της ΕΚ προκειμένου να επιτυγχάνεται ταχεία προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες ιρακινές προτεραιότητες και σε άλλες εξελίξεις, οι οποίες ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στη διαδικασία ανασυγκρότησης.

Το μέγεθος των αναγκών του Ιράκ σε σχέση με τους πόρους της ΕΚ, την μέγιστη αποτελεσματικότητα και τον αντίκτυπο απαιτούν:

- Εστίαση των πόρων της ΕΚ σε περιορισμένο αριθμό προτεραιοτήτων.
- Διασφάλιση ότι οι προτεραιότητες αυτές στηρίζονται και συμπληρώνονται από ιρακινά σχέδια.
- Συγκέντρωση των πόρων με τους πόρους άλλων χορηγών, προκειμένου να επιτευχθεί συμπληρωματικότητα και να αποφευχθεί αναποτελεσματική επικάλυψη με τους τομείς δραστηριότητας άλλων χορηγών.
- Πλήρης χρήση της ενδοϋπηρεσιακής πραγματογνωμοσύνης της ΕΚ σε ορισμένους τομείς, στους οποίους διαθέτει πείρα διμερούς βοήθειας.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση των Κεφαλαίων 2-4, ειδικότερα την πολιτική μετάβαση τη σχεδιαζόμενη για το πρώτο εξάμηνο του 2004, η ενδιάμεση στρατηγική ανταπόκρισης θα πρέπει επίσης να ανταποκριθεί στους κινδύνους που περιγράφονται στο κεφάλαιο 2.3, κυρίως μέσω των εξής:

αναγνωρίσει τις υποθέσεις στις οποίες στηρίζεται το σύνθημα εννοιολογικό πλαίσιο του εγγράφου εθνικής στρατηγικής – “ότι η χώρα-εταίρος διαθέτει τα περισσότερα χαρακτηριστικά ενός λειτουργούντος σύγχρονου κράτους, μεταξύ άλλων, αρκετά αποτελεσματικές δημόσιες υπηρεσίες, αποτελεσματική μακροοικονομική ικανότητα και ικανότητα διαχείρισης των δημόσιων εσόδων και δαπανών στο πλαίσιο διαφανούς συστήματος με βάση τον προϋπολογισμό, ικανοποιητικό βαθμό πολιτικής σταθερότητας και ύπαρξη αποτελεσματικής κοινωνίας των πολιτών” – δεν έχουν κατ' ανάγκη πλήρως πραγματοποιηθεί στο Ιράκ.

- Επιδίωξη ισορροπίας μεταξύ του αντίκτυπου, της προβολής και της ικανότητας ανταπόκρισης της συνδρομής της ΕΚ για την ανασυγκρότηση, της ασφάλειας του προσωπικού της ΕΚ καθώς και των διεθνών οργανισμών κατά την εκτέλεση της χρηματοδότησης της ΕΚ.
- Υπολογισμός, στα σχέδια χρηματοδότησης, του επιπρόσθετου κόστους συναλλαγής που οφείλεται στο ασταθές περιβάλλον ασφάλειας.
- Ευελιξία στις σχεδιαζόμενες δραστηριότητες προκειμένου να υπάρχει δυνατότητα προσαρμογής σε πιθανές αλλαγές που επέρχονται στα σχέδια και στις προτεραιότητες ανασυγκρότησης, μετά τη μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων στη νέα μεταβατική ιρακινή διοίκηση, την 1^η Ιουλίου 2004.

Η Επιτροπή, προκειμένου να επιδείξει τη στήριξη που παρέχει η ΕΕ στο πολυμερές πλαίσιο για την ανασυγκρότηση και να συμβάλει στη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της βοήθειας, τον μεγάλο συντονισμό των χορηγών και την περιορισμένη επιβάρυνση της ιρακινής διοίκησης, ανέφερε, στην ανακοίνωσή της, της 1^{ης} Οκτωβρίου 2003, ότι το μεγαλύτερο μέρος των πόρων της ΕΚ διοχετεύεται μέσω καταπιστευτικού ταμείου πολυμερών χορηγών. Η απόφαση αυτή δείχνει επίσης την ρεαλιστική εκτίμηση της Επιτροπής σε ότι αφορά την ικανότητά της για ταχεία εφαρμογή της συνδρομής στην ανασυγκρότηση κατά τη διάρκεια του 2004.

Στη διάσκεψη χορηγών της Μαδρίτης επετεύχθη συμφωνία για τη δημιουργία διεθνούς ταμείου για την ανασυγκρότηση στο Ιράκ. Ο μηχανισμός συνίσταται σε δύο καταπιστευτικά ταμεία – ένα υπό τη διαχείριση του ΟΗΕ και το άλλο υπό τη Διεθνή Τράπεζα – μέσω των οποίων μπορούν να διοχετεύουν και να συγκεντρώνουν τους πόρους τους οι χορηγοί. Τα δύο αυτά ταμεία διαθέτουν κοινές δομές για τον συντονισμό με την ιρακινή διοίκηση και τους χορηγούς. Σύμφωνα με τη δέσμευση που αναφέρεται στην ανακοίνωση της 1^{ης} Οκτωβρίου 2003, η Επιτροπή διοχετεύει το μεγαλύτερο μέρος των πόρων της ΕΚ για το 2004 μέσω του διεθνούς ταμείου ανασυγκρότησης. Επομένως, η εκτέλεση του προγράμματος συνδρομής θα συνεχιστεί μέσω των καταπιστευτικών ταμείων του ΟΗΕ και της Διεθνούς Τράπεζας, μόλις αυτά τεθούν σε λειτουργία.

5.2 Διατομεακά ζητήματα

Πολλές από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Ιράκ αφορούν όλους τους τομείς και δραστηριότητες. Στα θέματα που κατ' εξοχήν θα έχουν αντίκτυπο στην επιτυχία της πολιτικής διαδικασίας και της κοινωνικής σταθερότητας το 2004 και μετά, συμπεριλαμβάνονται η απασχόληση, συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων σε δραστηριότητες ανάκαμψης και ανασυγκρότησης, ανάπτυξη ευρείας βάσεως κοινωνίας των πολιτών, προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου, μέτρα για την αντιμετώπιση εγκλημάτων του παρελθόντος και επίλυση τοπικών συγκρούσεων και ρόλος και θέση των γυναικών.

Κατά τη δημιουργία πλαισίου για τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα, ιδιαίτερη σημασία για την επιτυχία της διαδικασίας ανασυγκρότησης έχουν τα μέτρα προώθησης της γεωγραφικής και εθνοτικής ισορροπίας στην κατανομή των πόρων, η προστασία των ευαίσθητων ομάδων, ιδιαίτερα των νοικοκυριών με επικεφαλής γυναίκες και παιδιά, η διασφάλιση του περιβάλλοντος και η αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης στο παρελθόν, η προστασία της πλούσιας ιρακινής πολιτιστικής κληρονομιάς από περαιτέρω λεηλάτηση και υποβάθμιση, η διευθέτηση ζητημάτων που αφορούν τη μετανάστευση και τον εκτοπισμό προσώπων καθώς και το οργανωμένο έγκλημα, η διαφθορά και η εμπορία ανθρώπων.

Επιπλέον, το Ιράκ πρέπει να διασφαλίσει ότι οι πολιτικές δραστηριότητες που εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία ανασυγκρότησης στηρίζουν την ανάπτυξη αποδοτικών οικονομικών και κοινωνικών σχέσεων με τους άμεσους γείτονες της χώρας και με την ευρύτερη περιφέρεια.

Η ΕΚ, εργαζόμενη εντός του ευρύτερου πολυμερούς πλαισίου, θα στοχεύει στην κάλυψη των άμεσων αναγκών στους τομείς αυτούς και θα συμβάλει στη διασφάλιση της δημιουργίας των κατάλληλων βάσεων για τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα, μέσω των εξής:

- Προτρέποντας τον ΟΗΕ και την Διεθνή Τράπεζα να διασφαλίσουν ότι η δημιουργία απασχόλησης και δραστηριοτήτων απόκτησης εισοδήματος, η αειφόρος ανάπτυξη και τα θέματα που αφορούν τα φύλα, διευθετούνται πλήρως στα προγράμματα ανασυγκρότησης.
- Υποστηρίζοντας αναπτυξιακές δραστηριότητες σε επίπεδο κοινοτήτων και συμμετοχή των ενδιαφερομένων.
- Υποστηρίζοντας προγράμματα επικεντρωμένα σε τομείς όπως προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου, ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων, των μέσων ενημέρωσης και επίλυση των συγκρούσεων.

Στην περίπτωση που δεν είναι ικανοποιητική η διευθέτηση των ζητημάτων μέσω της διεθνούς χρηματοδότησης για το Ιράκ, η Επιτροπή εξετάζει την ενδεχόμενη χρήση ορισμένων διμερών μέσων. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι γραμμές του προϋπολογισμού για συγχρηματοδότηση με τους ΜΚΟ καθώς και η γραμμή επισιτιστική ασφάλεια/επισιτιστική βοήθεια.

5.3. Σύνδεσης ανθρωπιστικής στήριξης και στήριξης στην ανασυγκρότηση

Μία αποτελεσματική σύνδεση της ανθρωπιστικής στήριξης και της στήριξης για ανασυγκρότηση της ΕΚ είναι κρίσιμη για τη διασφάλιση πλήρους ανταπόκρισης στις ανάγκες του Ιράκ για το 2004. Πρέπει πρωτίστως να συνεχιστούν δράσεις για την προστασία των πλέον ευαίσθητων τμημάτων του ιρακινού πληθυσμού.

Κατά την πρόοδο της ανάκαμψης και ανασυγκρότησης, η βιωσιμότητα θα εξαρτηθεί από τη σύνδεση μεταξύ ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής στήριξης και διασφάλισης μιας ομαλής και καλά σχεδιασμένης διαδικασίας μετάβασης. Η στήριξη της ECHO που δεσμεύθηκε το 2003, επικεντρώθηκε στους τομείς της υγείας, του νερού και των αποχετεύσεων καθώς και της εκπαίδευσης και στη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων απομάκρυνσης των ναρκών και στον συντονισμό μεταξύ των δραστηριοποιούμενων στον ανθρωπιστικό χώρο. Με το πρόγραμμα συνδρομής επιδιώκεται να διασφαλισθεί ότι η συνδρομή της ΕΚ για την ανασυγκρότηση ενισχύει το έργο αυτό, χρηματοδοτώντας συνεχή δράση στους τομείς αυτούς, προωθεί δε περαιτέρω την επικέντρωση στις ανάγκες των κατ' εξοχήν ευάλωτων ατόμων.

Ήδη η ECHO προγραμμάτισε ποσό ύψους 24 εκατομμυρίων ευρώ για το Ιράκ το 2004, το οποίο θα καλύψει ανθρωπιστικές ανάγκες στους προαναφερόμενους τομείς.

5.4. Συνοχή και συμπληρωματικότητα με άλλους χορηγούς

Η κοινότητα των χορηγών πρέπει να διασφαλίσει τον ορθό συντονισμό της συνδρομής στην ανασυγκρότηση, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των ροών βοήθειας. Επομένως, η στρατηγική της ΕΚ βασίστηκε στην εξεύρεση ενός ρόλου προστιθέμενης αξίας, σε συντονισμό με τους άλλους χορηγούς.

Οι περισσότεροι διμερείς χορηγοί βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της ανάπτυξης ίδιας στρατηγικής έναντι του Ιράκ, το 2004 και μετά. Ωστόσο, ήδη διαφαίνονται ορισμένες τάσεις, κυρίως δε η εστίαση του μεγαλύτερου χορηγού του Ιράκ – δηλαδή των Ηνωμένων Πολιτειών – στις δραστηριότητες που αφορούν την ασφάλεια και την υλική ανασυγκρότηση, ιδίως τις υποδομές. Από τον συμπληρωματικό αμερικανικό προϋπολογισμό για το Ιράκ ύψους 18,6 δισεκατομμυρίων δολαρίων, τα 5,1 δισεκατομμύρια δολάρια θα δαπανηθούν για την αστυνομία και την εκπαίδευσή της, την ενίσχυση των συνόρων, την προστασία από τις φωτιές και την προστασία των πολιτών, στη δημόσια ασφάλεια και επικοινωνιακό δίκτυο, τη δημιουργία εθνικής δύναμης άμυνας, και δικαστικού συστήματος. Το μεγαλύτερο μέρος των υπολειπόμενων πόρων θα διατεθούν σε προγράμματα υποδομής στο Ιράκ, μεταξύ άλλων, 5,7 δισεκατομμύρια δολάρια για το σύστημα ηλεκτροδότησης, 2,1 δισεκατομμύρια δολάρια για πετρελαϊκές υποδομές, 3,7 δισεκατομμύρια δολάρια για πόσιμο νερό, αποχετευτικά συστήματα και συναφή δημόσια έργα και 3,7 δισεκατομμύρια δολάρια για υδάτινους πόρους, μεταφορές, τηλεπικοινωνίες, στέγαση και οικοδομές, υγεία και ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα.

Η Επιτροπή θα προβεί σε ενέργειες προκειμένου να διασφαλίσει τον συντονισμό με τα κράτη μέλη της ΕΕ κατά την ανάπτυξη των ιδίων στρατηγικών αρωγής.

5.5 Μηχανισμοί συντονισμού και εποπτείας

Η Επιτροπή, ως μέλος της ομάδας επαφών που συγκροτήθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη και της βασικής ομάδας για το Ιράκ που συνεστήθη προκειμένου να προετοιμάσει τη διάσκεψη χορηγών της Μαδρίτης, έχει αναλάβει πλήρη ρόλο για τον συντονισμό των χορηγών σε επίπεδο στρατηγικής. Οι προσπάθειες αυτές θα συνεχιστούν κατά τη διάρκεια του 2004 και θα συμπληρωθούν με διευκολύνσεις δυνάμει του διεθνούς ταμείου για την ανασυγκρότηση του Ιράκ, ιδίως μία επιτροπή χορηγών, μία επιτροπή συντονισμού της διευκόλυνσης και μία γραμματεία.

Η Επιτροπή θα συμμετάσχει στην επιτροπή χορηγών, η οποία θα αποτελεί μέρος του διεθνούς ταμείου για την ανασυγκρότηση του Ιράκ. Η επιτροπή χορηγών θα συνέρχεται ανά εξάμηνο προκειμένου να συζητεί τις γενικές προτεραιότητες και να εξασφαλίζει το στρατηγικό προσανατολισμό των ενεργειών που αναλαμβάνονται από τα καταπιστευτικά ταμεία του ΟΗΕ και της Διεθνούς Τράπεζας. Επιπλέον, η επιτροπή συντονισμού της διευκόλυνσης, υπό την Διεθνή Τράπεζα και τα Ηνωμένα Έθνη, και υπό την επιτήρηση του ΔΝΤ, θα συνέρχεται μηνιαίως και θα χρησιμεύει ως λειτουργικό σημείο επαφής με την ιρακινή διοίκηση, προκειμένου να διασφαλισθεί η ευθυγράμμιση των προγραμμάτων και δραστηριοτήτων του ταμείου με τις ιρακινές προτεραιότητες, τον εθνικό προϋπολογισμό και ο συντονισμός με το έργο ανασυγκρότησης που έχουν αναλάβει οι διμερείς χορηγοί. Επιπλέον, δημιουργείται γραμματεία, στελεχωμένη με εκπροσώπους του UNDG και της Διεθνούς Τράπεζας, που θα παρέχει ενημερωτική, διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη στην επιτροπή συντονισμού της διευκόλυνσης και την επιτροπή χορηγών.

Καθήκον της επιτροπής χορηγών είναι επίσης να διασφαλίζει την επαρκή ενημέρωση όλων των χορηγών σχετικά με τις ενέργειες των καταπιστευτικών ταμείων. Οι λεπτομερείς ρυθμίσεις αναφορών για τα καταπιστευτικά ταμεία που ιδρύονται από τα Ηνωμένα Έθνη και τη Διεθνή Τράπεζα, καθορίζονται στο πλαίσιο των ιδίων γενικών και ειδικών όρων. Ο κύριος μηχανισμός αναφορών για τα καταπιστευτικά ταμεία των Ηνωμένων Εθνών και της Διεθνούς Τράπεζας συνίσταται στη σύνταξη ενοποιημένης έκθεσης, στην οποία περιγράφονται οι συνεισφορές, οι πληρωμές και η πρόοδος εκτέλεσης σε ότι αφορά σε όλους τους χορηγούς, ανά εξάμηνο. Τόσο τα Ηνωμένα Έθνη όσο και η Διεθνής Τράπεζα προβλέπουν

συμπληρωματικές ρυθμίσεις για την παροχή περαιτέρω εκθέσεων προόδου στους επιμέρους χορηγούς.

Οι ρυθμίσεις συντονισμού εντός της ιρακινής διοίκησης και μεταξύ της διοίκησης και των χορηγών συμφωνήθηκαν από την ΠΑΣ και το Συμβούλιο διακυβέρνησης, τον Νοέμβριο του 2003. Οι ρυθμίσεις αυτές επικεντρώνονται στο υπουργείο σχεδιασμού και αναπτυξιακής συνεργασίας και περιλαμβάνουν διαδικασία βασιζόμενη σε τρεις άξονες, με ένα ιρακινό συμβούλιο στρατηγικής επανεξέτασης (ISRB), υπό την προεδρία του υπουργού, αρμόδιο για την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων των σχεδίων ανασυγκρότησης, την επανεξέταση, την έγκριση και τον συντονισμό με τους χορηγούς και τα αρμόδια ιρακινά υπουργεία· γραμματεία παρεχόμενη από το υπουργείο συντονισμού και αναπτυξιακής συνεργασίας, η οποία εξετάζει λεπτομερώς τις προτάσεις έργων πριν υποβληθούν στο ISRB· και μηχανισμό επαφών για τους εξωτερικούς χορηγούς, με τη μορφή συμβουλίου διεθνούς συνεργασίας, υπό την προεδρία του Υπουργού Σχεδιασμού και Αναπτυξιακής Συνεργασίας.

Η Επιτροπή δεν έχει ακόμη αποφασίσει για την παρουσία της ΕΚ στη Βαγδάτη, ωστόσο ελπίζει ότι θα διευκολυνθεί και θα αυξηθεί ο συντονισμός της ΕΕ και ότι θα διευκολυνθεί ο τρέχων συντονισμός με τα Ηνωμένα Έθνη και την Διεθνή Τράπεζα το 2004, με την περαιτέρω στελέχωση της αντιπροσωπείας στο Αμάν, κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους. Ο σφαιρικός συντονισμός των χορηγών θα διευκολυνθεί με την παρουσία στην επιτροπή χορηγών του διεθνούς ταμείου για την ανασυγκρότηση στο Ιράκ, των περισσότερων σημαντικότερων διμερών χορηγών.

5.6 Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τις ανωτέρω παρατιθέμενες αρχές, που αντανάκλουν ειδικότερα την ανάγκη επιδίωξης συνοχής με τον ιρακινό προϋπολογισμό του 2004 και συμπλήρωσης των δραστηριοτήτων άλλων σημαντικών χορηγών, η Επιτροπή προσδιόρισε τρεις τομείς, στους οποίους είναι δυνατόν να επικεντρωθούν οι πόροι της ΕΚ προκειμένου να συνδράμει στην ανασυγκρότηση του Ιράκ. Επιδιώκοντας τον σφαιρικό στόχο που συνίσταται στην προώθηση της σταθερότητας, ανάκαμψης και σταθερής ευημερίας του Ιράκ, το πρόγραμμα αρωγής για το 2004, το οποίο αναπτύσσεται λεπτομερέστερα στο Κεφάλαιο 6, επιδιώκει τα εξής:

- Αποκατάσταση και ενίσχυση της παράδοσης των κύριων δημοσίων υπηρεσιών
- Βελτίωση των πόρων διαβίωσης και μείωση της φτώχειας
- Ενίσχυση της διακυβέρνησης, της κοινωνίας των πολιτών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ίσως χρειαστεί, κατά το 2004, να εξεταστεί πιθανότητα παροχής συμπληρωματικής ανθρωπιστικής βοήθειας και, ενδεχομένως, χρήσης συμπληρωματικών μέσων που είναι διαθέσιμα στον προϋπολογισμό της ΕΕ, όπως βοήθεια για εκριζωθέντα άτομα, αποναρκοθέτηση, επισιτιστική βοήθεια/επισιτιστική τροφή και/ή περαιτέρω σχετικά τομεακά ή οριζόντια κονδύλια του προϋπολογισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΡΩΓΗΣ ΣΤΟ ΙΡΑΚ ΓΙΑ ΤΟ 2004

Το πρόγραμμα αρωγής αντανάκλα την πρόθεση της Επιτροπής να χρησιμοποιήσει το πολυμερές πλαίσιο που παρέχεται με το Διεθνές Ταμείο Ανασυγκρότησης, ως πρωταρχικό μηχανισμό για τη διοχέτευση των πόρων στον ιρακινό πληθυσμό το 2004. Επομένως πρέπει

να θεωρηθεί στο πλαίσιο των αντίστοιχων προγραμμάτων εργασίας των Ηνωμένων Εθνών και της Παγκόσμιας Τράπεζας για το 2004. Ειδικότερα πρέπει να γίνει πλήρως κατανοητό ότι η περιγραφή των προγραμμάτων, τα αναμενόμενα αποτελέσματα, οι δείκτες, οι προϋποθέσεις και κίνδυνοι θα ερμηνευθούν και εκτελεστούν από τους δύο αυτούς οργανισμούς σύμφωνα με τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις των καταπιστευτικών ταμείων.

6.1 Αποκατάσταση και ενίσχυση της παράδοσης των κυρίων δημοσίων υπηρεσιών

α) Γενικό πλαίσιο και αιτιολόγηση

Σύμφωνα με τους δείκτες κοινωνικής και ανθρώπινης ανάπτυξης του Ιράκ διαπιστώνεται αναχαίτιση της προόδου που επήλθε από τη δεκαετία του 1970 και, σε πολλές περιπτώσεις, οπισθοχώρηση. Η αξιολόγηση αναγκών του ΟΗΕ/Διεθνούς Τράπεζας προσδιόρισε σειρά αρνητικών τάσεων σε ότι αφορά στη παροχή υγειονομικής περίθαλψης στο Ιράκ, την εκπαίδευση, τις υπηρεσίες υδροδότησης και αποχετεύσεων, ειδικότερα τον αντίκτυπο της πτώσης της κατά φοιτητή δαπάνη σε ό,τι αφορά στη παροχή και ποιότητα της εκπαίδευσης· αύξηση της μητρικής και βρεφικής θνησιμότητας, των ποσοστών υποσιτισμού και την επανεμφάνιση μεταδοτικών και μη μεταδοτικών ασθενειών· ανεπαρκές επίπεδο και άνιση κατανομή των υγειονομικών πόρων· μείωση της έκτασης υδροδότησης στις πόλεις και στην ύπαιθρο καθώς και της αποκομιδής απορριμμάτων και του συστήματος επεξεργασίας, και μαζική υποβάθμιση του τομέα σταθερών αποβλήτων.

Πλέον του 40% των κονδυλίων της ECHO που διατέθηκαν για την κάλυψη έκτακτων ανθρωπιστικών αναγκών το 2003, διοχετεύθηκαν μέσω των ειδικευμένων οργανώσεων του ΟΗΕ. Επιπλέον, η ΕΚ συνεισέφερε κάτι περισσότερο από 19 εκατ. ευρώ στις δραστηριότητες της UNICEF και της Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για την κάλυψη των προτεραιοτήτων που προσδιορίστηκαν στην αξιολόγηση αναγκών ΟΗΕ/Διεθνούς Τράπεζας στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας, νερού και αποχετεύσεων. Περαιτέρω παρέμβαση σε έναν ή περισσότερους από τους τομείς αυτούς το 2004, θα συμβάλει στη διασφάλιση ομαλής μετάβασης από έκτακτες ανθρωπιστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αρωγής, στη φάση ανασυγκρότησης και θα συμβάλει στη δημιουργία βάσεων για μια αποτελεσματική ανάπτυξη μεσοπρόθεσμης πολιτικής.

β) Ειδικοί στόχοι

- Αποκατάσταση της εκπαιδευτικής υποδομής και παροχή εξοπλισμού και ενίσχυση της πρόσβασης σε ποιοτικού επιπέδου πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος με ιδιαίτερη προσοχή στην καλύτερη παροχή εκπαίδευσης στην ύπαιθρο και αύξηση της σχολικής παρακολούθησης σε ότι αφορά τις γυναίκες και τα κορίτσια και/ή·
- Αποκατάσταση των υποδομών και υπηρεσιών πρωτοβάθμιας περίθαλψης, μεγαλύτερη κάλυψη ανοσοποίησης, μεγαλύτερη πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων, μεταξύ άλλων των γυναικών και των παιδιών. Διαμόρφωση ρυθμιστικού πλαισίου στον τομέα της υγείας και νέων πολιτικών υγειονομικής περίθαλψης σε προσιτές τιμές, με βάση τη βασική υγειονομική περίθαλψη, την πρόληψη και βασισμένη σε στοιχεία πολιτική. Και/ή·
- Μεγαλύτερη πρόσβαση σε πόσιμο νερό και σε αποχετεύσεις, υπηρεσίες σταθερών αποβλήτων και εξυγίανσης, με ιδιαίτερη προσοχή στην ύπαιθρο. Ανάπτυξη ιρακινών στρατηγικών διαχείρισης του νερού, των αποχετεύσεων και των αποβλήτων.

- Ανάπτυξη μεταρρυθμιστικών πολιτικών και αύξηση των ιρακινών ικανοτήτων θεσμικού σχεδιασμού και εποπτείας στους υποστηριζόμενους τομείς.

γ) Περιγραφή του προγράμματος

Η στήριξη στα προγράμματα του ΟΗΕ και της Διεθνούς Τράπεζας μπορεί να θεωρηθεί σε έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τομείς:

- Υγεία
- Εκπαίδευση
- Νερό και εξυγίανση

δ) Αναμενόμενα αποτελέσματα

Συμβολή στα εξής:

- Βελτίωση στην παράδοση υγειονομικής περίθαλψης, εκπαίδευσης και υπηρεσιών υδροδότησης και εξυγίανσης στον ιρακινό πληθυσμό, με ιδιαίτερη προσοχή στη βελτίωση της θέσης των πλέον ευάλωτων και μειονεκτούντων ατόμων.
- Σταθερή αύξηση της τοπικής απασχόλησης στους τομείς αυτούς.

ε) Δείκτες

- Πρόοδος έναντι των Αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας στους τομείς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ισότητας των φύλων, βρεφικής θνησιμότητας, μητρικής υγείας, AIDS και μεταδοτικών ασθενειών και αειφόρου ανάπτυξης, εκτιμώμενη με βάση το σημείο εκκίνησης του 2000¹⁰.

6.2 Πόροι διαβίωσης και μείωση της φτώχειας

α) Γενικό πλαίσιο και αιτιολόγηση

Η ανεργία εμφανίσθηκε ήδη ως πηγή κοινωνικών εντάσεων στο Ιράκ. Υπάρχει κίνδυνος να υπονομευθεί η βελτιωμένη κοινωνική σταθερότητα από την ακατάλληλη ακολουθία οικονομικών μεταρρυθμίσεων, την ανεπαρκή προσοχή που δίδεται στη μείωση της φτώχειας, στη διόρθωση των γεωγραφικών και εθνοτικών ανισορροπιών κατά τη διανομή των πόρων, στην πρόβλεψη δικτύων ασφαλείας για τους κατ' εξοχήν μειονεκτούντες και ευάλωτους και στη διασφάλιση των πόρων διαβίωσης. Η εξάρτηση του Ιράκ από τις πωλήσεις πετρελαίου για τη χρηματοδότηση των δαπανών του προϋπολογισμού, το καθιστά ιδιαίτερα ευάλωτο στις εξωγενείς κρίσεις. Ο κίνδυνος – και οι πιθανές συνέπειες για την ευημερία του ιρακινού πληθυσμού – πρέπει να μετριασθεί με τη λήψη έγκαιρων μέτρων για τη δημιουργία δραστηριοτήτων απόκτησης εισοδήματος μέσω της κινητοποίησης των τοπικών κοινοτήτων και προγραμμάτων δημοσίων έργων υποδομής και για την προώθηση της ανάπτυξης μιας οικονομίας μη βασισμένης στο πετρέλαιο. Η παρουσία και κακή κατάσταση χιλιάδων τόνων εκραγέντων μηχανισμών (EM) και μη εκραγέντων μηχανισμών (MEM) αποτελεί μαζικό κίνδυνο για τις πληγείσες κοινότητες και τις ευαίσθητες ομάδες και αποτελεί εμπόδιο στην πρόοδο της υλικής ανασυγκρότησης.

¹⁰ Εφόσον υφίστανται δεδομένα.

Μέσω της ανθρωπιστικής βοήθειας της ECHO, η ΕΚ εστίασε τους πόρους στην προστασία των κατ' εξοχήν ευαίσθητων και μειονεκτούντων ατόμων, αμέσως μετά τις συγκρούσεις στη διάρκεια του 2003 και στη δρομολόγηση της αποναρκοθέτησης. Διατέθηκε στο ΠΥΕΑ το 2003 ποσό ύψους 8,4 εκατομμυρίων ευρώ ως συνδρομή στην ανασυγκρότηση, για συστήματα δημιουργίας εισοδήματος. 2 εκατομμύρια ευρώ διοχετεύθηκαν στον ΟΗΕ, τον Δεκέμβριο του 2003, για τη διεξαγωγή περαιτέρω αποναρκοθέτησης, μεταξύ άλλων, σύνταξη πλήρους μελέτης αντίκτυπου για τις νάρκες. Πρέπει να διατηρηθεί η συνέχεια για το 2004, προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση από την ανθρωπιστική φάση, στη φάση ανασυγκρότησης και να μετριασθεί ο κίνδυνος πολιτικής αστάθειας, που υποθάλλει τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές για μια πολιτική και οικονομική ανασυγκρότηση.

β) Ειδικοί στόχοι

- Αυξημένη κοινωνική συνοχή μέσω της μείωσης της φτώχειας και μέτρων για την κάλυψη των αναγκών των κατ' εξοχήν εύάλωτων και μειονεκτούντων ατόμων.
- Αυξημένες ευκαιρίες απασχόλησης και σταθερές εναλλακτικές πηγές εισοδήματος και πόρων επιβίωσης για τον ιρακινό πληθυσμό.
- Διαφοροποίηση της ιρακινής οικονομίας και δημιουργία νέων επιχειρήσεων σε τομείς άλλους εκτός του πετρελαϊκού.
- Μετριασμός του αντίκτυπου και της ύπαρξης ναρκοπεδίων, ΕΜ και ΜΕΜ.

γ) Περιγραφή των προγραμμάτων

Μελετάται η παροχή στήριξης σε προγράμματα του ΟΗΕ και της Διεθνούς Τράπεζας στους εξής τομείς:

- Πρόβλεψη και εφαρμογή διατάξεων για δίκτυα κοινωνικής ασφάλειας.
- Δημιουργία απασχόλησης.
- Υποδομές και ανάπτυξη της υπαίθρου.
- Ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, ειδικότερα σύσταση πολύ μικρών επιχειρήσεων.
- Αποναρκοθέτηση.

δ) Αναμενόμενα αποτελέσματα

Συμβολή στα εξής:

- Προστασία των ευαίσθητων ομάδων μέσω της συνέχισης και της ανάπτυξης διατάξεων περί δικτύων κοινωνικής ασφάλειας
- Βελτιωμένη γεωγραφική ισορροπία στην κατανομή της ανασυγκρότησης και των εγχώριων ιρακινών πόρων
- Αυξημένη απασχόληση και δημιουργία σταθερών εναλλακτικών πηγών εισοδήματος και πόρων διαβίωσης

- Αποκατασταθείσα και εκτενής πρόσβαση σε μικρού μεγέθους υπηρεσίες κοινωνικής και οικονομικής υποδομής στην ύπαιθρο και τις παραπλήσιες περιοχές
- Αυξημένη οικονομική δραστηριότητα στους τομείς εκτός του πετρελαϊκού
- Μετριασμός και απομάκρυνση της απειλής που αποτελούν τα ναρκοπέδια, οι ΕΜ και οι ΜΕΜ για τις τοπικές κοινότητες.

ε) Δείκτες

- Επίπτωση και βαθμός της φτώχειας – στις πόλεις και στην ύπαιθρο – μεταξύ άλλων ποσοστό του ιρακινού πληθυσμού που ζει κάτω από το εθνικό επίπεδο της φτώχειας (μόλις αυτό προσδιορισθεί), συνυπολογιζόμενο για τη διαμόρφωση ιρακινής πολιτικής.
- Διαθέσιμα βελτιωμένα στοιχεία σχετικά με τις επιπτώσεις και τον αντίκτυπο των ναρκοπεδίων, των ΕΜ και των ΜΕΜ επί του ιρακινού πληθυσμού.

6.3 Ενίσχυση της διακυβέρνησης, της κοινωνίας των πολιτών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

α) Γενικό πλαίσιο και αιτιολόγηση

Η Αξιολόγηση Αναγκών του ΟΗΕ/Διεθνούς Τράπεζας προσδιόρισε ως κύρια αναπτυξιακή προτεραιότητα για το Ιράκ, την ανάγκη ενίσχυσης των ιρακινών θεσμών για μία κυρίαρχη, διαφανή και χρηστή κυβέρνηση. Προς τούτο, η πολιτική μετάβαση και η συνταγματική διαδικασία θα πρέπει να καλύπτουν όλα τα τμήματα του ιρακινού πληθυσμού. Η διαχείριση της μεγάλης βοήθειας των εξωτερικών χορηγών που δεσμεύθηκε για την ανασυγκρότηση του Ιράκ στη διάσκεψη της Μαδρίτης (33 δις. \$), ενώ προωθεί την οικονομική μετάβαση, απαιτεί ωστόσο ταχεία και σημαντική ενίσχυση της ιρακινής διοίκησης, προκειμένου να διασφαλισθεί η διαφάνεια και αξιοπιστία και να καταπολεμηθούν οι πιθανότητες διαφθοράς.

Το 2003, η ΕΚ συνεισέφερε – μέσω του ΜΤΑ και της ΕΠΔΑΔ – 8 εκατομμύρια ευρώ στις δραστηριότητες του ΟΗΕ για την προώθηση της πολιτικής διαδικασίας, της κοινωνίας των πολιτών, της δικαιοσύνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Διατέθηκαν μέσω του ΜΤΑ 3 εκατομμύρια ευρώ επιπλέον για τη δρομολόγηση δραστηριοτήτων δημιουργίας ικανοτήτων υπό τη διαχείριση της Διεθνούς Τράπεζας. Εκκρεμούσης της απόφασης για τον ενδεχόμενο ρόλο του ΟΗΕ στην πολιτική διαδικασία, δεν έχει ακόμη εκταμιευθεί πλήρως το ποσό των 8 εκατομμυρίων ευρώ. Περαιτέρω παρεμβάσεις το 2004 θα δώσουν το σήμα για συνεχή στήριξη της ΕΕ στον ρόλο που παίζει ο ΟΗΕ στην πολιτική διαδικασία, μεταξύ άλλων – ενδεχομένως – εκλογές, θα παράσχουν συμπληρωματικούς πόρους για την αναμενόμενη επέκταση των δραστηριοτήτων του ΟΗΕ μετά τον Ιούνιο και θα καταστήσουν δυνατή την επέκταση της δράσης για τη δημιουργία ικανοτήτων σε σειρά τομέων, ενισχύοντας τις συνεισφορές στην υλική και θεσμική ανασυγκρότηση.

β) Ειδικοί στόχοι

- Διαδικασία πολιτικής μετάβασης με τη συγκατάθεση όλων των τμημάτων του ιρακινού πληθυσμού.
- Ισχυροί κυβερνητικοί και μη κυβερνητικοί παράγοντες που συμβάλουν στη δημιουργία ανοικτής, δυναμικής και δημοκρατικής ιρακινής κοινωνίας, με δέουσα προσοχή στα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, τα δικαιώματα και την προστασία του παιδιού, τα μέσα ενημέρωσης και την αειφόρο ανάπτυξη.

- Ιρακινή διοίκηση διαθέτουμε ικανότητα κατεύθυνσης, διαχείρισης και επόπτευσης των δημόσιων πόρων και των πόρων των χορηγών.

γ) Περιγραφή του προγράμματος

Μελετάται η στήριξη σε προγράμματα του ΟΗΕ και της Διεθνούς Τράπεζας και/ή από συγκεκριμένα διμερή μέσα στους ακόλουθους τομείς:

- Εθνικά και τοπικά όργανα για αντιπροσωπευτική διακυβέρνηση, μεταξύ άλλων εκλογική βοήθεια.
- Κοινωνία των πολιτών και μέσα ενημέρωσης.
- Δικαστικό σύστημα και μεταβατικοί δικαστικοί μηχανισμοί.
- Ανθρώπινα δικαιώματα.
- Εκπαίδευση, τεχνική βοήθεια και συμβουλές πολιτικής προς την κεντρική και τοπική διοίκηση, σε ότι αφορά στις αρχές και στην πρακτική χρηστής διακυβέρνησης.

Εφόσον το επιτρέπει η κατάσταση ασφάλειας, είναι δυνατόν να καταρτισθούν διμερή προγράμματα για την παροχή, κατόπιν αιτήσεως του Ιράκ, συμβουλών πραγματογνωμοσύνης σε τομείς συγκριτικού πλεονεκτήματος της ΕΕ – κυρίως εμπορική πολιτική, τελωνειακά θέματα και θέματα περιφερειακής ολοκλήρωσης.

δ) Αναμενόμενα αποτελέσματα

Συμβολή στα εξής:

- Δημιουργία μεταβατικής ιρακινής διοίκησης εντός του 2004.
- Ενισχυμένη κοινωνία των πολιτών, δικαστικό σύστημα, μέσα ενημέρωσης και ανθρώπινα δικαιώματα.
- Βελτιωμένη ιρακινή ικανότητα στον χρηματοοικονομικό και πιστωτικό τομέα, τις κρατικές προμήθειες και τη διαχείριση έργων σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο.

ε) Δείκτες

- Συνεχής πρόοδος σε ότι αφορά στην πολιτική και συνταγματική πορεία προς αξιόπιστες εκλογές.
- Μαθήματα επιμόρφωσης στα αρμόδια ιρακινά υπουργεία και στις τοπικές διοικήσεις.

6.4 Προϋποθέσεις, κίνδυνοι, υποθέσεις

Σύμφωνα με το πρόγραμμα αρωγής είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά οι ακόλουθοι κίνδυνοι:

- Περιβάλλον ασφάλειας τέτοιο που δημιουργεί εμπόδια στην προετοιμασία και υλοποίηση προγραμμάτων και έργων.

- Η χαμηλή υφιστάμενη ικανότητα της ιρακινής διοίκησης για τον προσδιορισμό προτεραιοτήτων σε κάθε τομέα, την υλοποίηση προγραμμάτων, τον συντονισμό της υλοποίησης προγραμμάτων που τελούν υπό εξωτερική διαχείριση και την ανάπτυξη στρατηγικών μεσοπρόθεσμης πολιτικής κατά το 2004.

Γίνονται επίσης οι εξής υποθέσεις:

- Ότι ο ρυθμός υλοποίησης του προγράμματος στο Ιράκ εξαρτάται από τον βαθμό στον οποίο οι εταίροι εκτέλεσης μπορούν να εξασφαλίσουν επιχειρησιακή παρουσία στη χώρα.
- Ότι οι νέες ιρακινές αρχές επιθυμούν να διευκολύνουν προγράμματα και έργα και καλωσορίζουν και/ή δέχονται τη συμμετοχή της ΕΕ σε δεδομένο τομέα.
- Ότι τα περιοδικά κόστη διατήρησης των τομεακών προγραμμάτων συνυπολογίζονται στους μελλοντικούς ιρακινούς προϋπολογισμούς.

6.5 Προϋπολογισμός του 2004

Ο συνολικός προϋπολογισμός για το Ιράκ το 2004 ανέρχεται σε 160 εκατομμύρια ευρώ¹¹ από το κονδύλι του προϋπολογισμού 19 08 07 της γραμμής IV 'Στήριξη στην ανοικοδόμηση και ανασυγκρότηση του Ιράκ'. Η κατανομή των πιστώσεων, όπως παρατίθεται ενδεικτικά στον πίνακα που ακολουθεί, υπολογίζεται βάσει της στήριξης που προβλέπεται για ισοδύναμους στόχους το 2003 (βλέπε παράρτημα 1) και σε αιτήματα του ΟΗΕ και της Διεθνούς Τράπεζας για χρηματοδότηση από χορηγούς, στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους εργασίας για το 2004. Δεν υπονούν οποιαδήποτε κρίση για τη σχετική σημασία εκάστης προτεραιότητας για την ανασυγκρότηση του Ιράκ.

Πίνακας 4: Ενδεικτική κατανομή ανά στόχο (2004)

Προτεραιότητα	Εκατ. €
Αποκατάσταση και ενίσχυση της παράδοσης των βασικών δημοσίων υπηρεσιών	90
Βελτίωση των πόρων διαβίωσης και μείωση της φτώχειας	60
Ενίσχυση της διακυβέρνησης, της κοινωνίας των πολιτών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων	10
ΣΥΝΟΛΟ	160
Ανθρωπιστική βοήθεια	24
ΕΠΔΑΔ	π.υ.

¹¹ Κατά τη διάρκεια του 2004, δυνατόν να χρειασθεί συμπληρωματική ανθρωπιστική βοήθεια και, ενδεχομένως, η χρήση συμπληρωματικών διαθέσιμων μέσων του προϋπολογισμού της ΕΕ, όπως βοήθεια για εκριζωθέντα άτομα, αποναρκοθέτηση, επισιτιστική βοήθεια/επισιτιστική ασφάλεια και/ή περαιτέρω σχετικά τομεακά ή οριζόντια κονδύλια του προϋπολογισμού.

Παράρτημα 1: Σύνοψη του συνόλου της κοινοτικής συνδρομής (ανθρωπιστικής και για την ανασυγκρότηση) προς το Ιράκ το 2003 ανά τομέα και γραμμή του προϋπολογισμού

Τομέας παρέμβασης	2003 (εκατ. €)
Άμεση αρωγή	8
Δράση κατά των ναρκών	9.89
Υγεία, Εκπαίδευση, Νερό και Εξυγίανση, Ευαίσθητα άτομα (μεταξύ άλλων ΕΕΑ), Επισιτιστική βοήθεια	101.99
Διακυβέρνηση και πολιτική διαδικασία	11
Στήριξη για ασφάλεια, συντονισμό και τεχνική βοήθεια στους ανθρωπιστικούς εταίρους. Ανθρωπιστικό απόθεμα	8.26
Σύνολο	139.14¹²

Γραμμή του προϋπολογισμού	2003 (εκατ. €)
Έκτακτο αποθεματικό του προϋπολογισμού (23 02 01/B7-2 1 0)	79
ECHO (23 02 01/B7-210)	21
Λοιπές δράσεις υπέρ αναπτυσσομένων χωρών στην Εγγύς και Μέση Ανατολή (19 08 06/B7-432)	29
Μηχανισμός ταχείας αντίδρασης (19 02 05/B7 6 7 1)	8
Ανάπτυξη και σταθεροποίηση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου – σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών (19 04 03/ B7-7 0 1 0)	3
Κοινοτική συμμετοχή σε δράσεις σε ότι αφορά τις νάρκες κατά προσωπικού (19 02 04/ B7-6 6 1)	2
Σύνολο	142

¹² Η διαφορά μεταξύ του δεσμευθέντος συνολικού ποσού και της εκταμίευσης το 2003 οφείλεται στον πρόωρο τερματισμό ορισμένων ανθρωπιστικών έργων για λόγους ασφαλείας, γεγονός το οποίο είχε ως αποτέλεσμα την αποδέσμευση ορισμένων κονδυλίων από το ποσό των 100 εκατομμυρίων ευρώ που είχε αρχικά προβλέπει η ECHO.

Παράρτημα 2: Περίληψη των δεσμεύσεων που ανέλαβαν οι χορηγοί βοήθειας στη διάσκεψη των χορηγών της Μαδρίτης¹³

Συνοπτικός πίνακας ανά χορηγό

Πίνακας 2

Σε εκατομμύρια δολάρια

Χορηγός	2004	2005-2007	Μη προσδιοριζόμενο ανά έτος	Σύνολο
Χώρες	569.59	758.62	25,118.50	26,446.71
Αυστραλία	45.59	0.00	0.00	45.59
Αυστρία	1.94	3.53	0.00	5.48
Βέλγιο	5.89	0.00	0.00	5.89
Βουλγαρία	0.64	0.00	0.00	0.64
Καναδάς	0.00	0.00	187.47	187.47
Κίνα	0.00	0.00	25.00	25.00
Κύπρος	0.00	0.00	0.12	0.12
Τσεχική Δημοκρατία	7.33	7.33	0.00	14.66
Δανία	26.95	0.00	0.00	26.95
Εσθονία	0.08	0.00	0.00	0.08
Φινλανδία	5.89	0.00	0.00	5.89
Ελλάδα	0.00	0.00	3.53	3.53
Ουγγαρία	1.24	0.00	0.00	1.24
Ινδία	10.00	0.00	0.00	10.00
Ιράν	5.00	0.00	0.00	5.00
Ιρλανδία	3.53	0.00	0.00	3.53
Ισλανδία	1.50	1.00	0.00	2.50
Ιταλία	0.00	0.00	235.62	235.62
Ιαπωνία	0.00	0.00	4,914.00	4,914.00
Κορέα	0.00	0.00	200.00	200.00
Κουβέιτ	0.00	0.00	500.00	500.00
Λουξεμβούργο	1.18	1.18	0.00	2.36
Μάλτα	0.00	0.00	0.27	0.27
Κάτω Χώρες	9.42	0.00	0.00	9.42
Νέα Ζηλανδία	3.35	0.00	0.00	3.35
Νορβηγία	4.29	8.58	0.00	12.87
Ομάν	0.00	0.00	3.00	3.00
Πακιστάν	0.00	0.00	2.50	2.50
Κατάρ	0.00	0.00	100.00	100.00
Σαουδική Αραβία	120.00	380.00	0.00	500.00
Σλοβενία	0.27	0.15	0.00	0.42
Ισπανία	80.00	140.00	0.00	220.00
Σρι Λάνκα	0.00	0.00	0.00	0.00
Σουηδία	0.00	0.00	33.00	33.00
Τουρκία	0.00	0.00	50.00	50.00
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	0.00	0.00	215.00	215.00
Ηνωμένο Βασίλειο	235.48	216.85	0.00	452.33
Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής	0.00	0.00	18,649.00	18,649.00
Ευρωπαϊκή Κοινότητα	235.62	0.00	0.00	235.62
ΕΚ + Κράτη μέλη της ΕΕ + Υπό ένταξη χώρες	614.83	369.04	272.54	1,256.41

Διεθνή Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα	1,350.00	4,200.00 — 7,900.00	0.00	5,550.00 — 9,250.00
ΔΝΤ	850.00	1,700.00 — 3,400.00	0.00	2,550.00 — 4,250.00
Διεθνής Τράπεζα	500.00	2,500.00 — 4,500.00	0.00	3,000.00 — 5,000.00
Σύνολο	2,155.21	4,958.62 — 8,658.62	25,118.50	32,232.33 — 35,932.33

Στον παρόντα πίνακα συνοψίζονται δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της Διεθνούς Διάσκεψης χορηγών για το Ιράκ στη Μαδρίτη, Ισπανία, στις 23-24 Οκτωβρίου 2003.

Η δέσμευση αποτελεί ένδειξη πρόθεσης για κινητοποίηση κονδυλίων, με κατά προσέγγιση προσδιορισμό του ύψους της συνεισφοράς.

Πηγή για όλες τις συναλλαγματικές ισοτιμίες: Συναλλαγματικές ισοτιμίες του ΔΝΤ βάσει των ΕΤΔ της 24^{ης} Οκτωβρίου 2003

Στα ποσά δεν συμπεριλαμβάνεται η προσδιορισθείσα ανθρωπιστική βοήθεια (συνολικά 115,17 εκατ. \$ ΗΠΑ).

Στα ποσά δεν συμπεριλαμβάνονται εξαγωγικές πιστώσεις και εγγυήσεις: Αυστρία 11,78 δολάρια ΗΠΑ, Σαουδική Αραβία 500 εκατ. \$ ΗΠΑ και η Δανία 154,54 εκατ. \$ ΗΠΑ.

Η Διεθνής Τράπεζα και το ΔΝΤ ανακοίνωσαν ψαλίδα βοήθειας.

Οι περισσότεροι χορηγοί δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσουν τον τύπο της χορηγούμενης υπό τη μορφή μη επιστρεπτέας ενίσχυσης βοήθειας κατά τον χρόνο διεξαγωγής της διάσκεψης των χορηγών.

Μη προσδιορισθέντα ποσά μεταξύ μη επιστρεπτών ενισχύσεων και δανείων είναι: Ιταλία (235,62 εκατ. \$ ΗΠΑ) και το Κατάρ (100 εκατ. \$ ΗΠΑ)

Πολλοί χορηγοί δεν μπόρεσαν να παρέχουν κατ' έτος κατανομή.

Επί πλέον του αναφερόμενου στον ανωτέρω πίνακα ποσού, η Νορβηγία δέσμευσε μέχρι 30 εκατ. NOK από τον συνολικό μηχανισμό NORAD για την προώθηση ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Επιπλέον του αναφερόμενου στον ανωτέρω πίνακα ποσού, το Ιράν δέσμευσε οικονομική δέσμη, η οποία εκτιμάται σε 1,495 εκατ. \$ ΗΠΑ και περιλαμβάνει πιστωτικές διευκολύνσεις, αποκατάσταση θρησκευτικών χώρων, τουρισμό και προσκύνημα, τεχνικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, εμπόριο, επενδύσεις, πρόσβαση στην αγορά και ανθρωπιστική συνδρομή.

Η συνδρομή της Ιαπωνίας ύψους 4,914 εκατ. \$ ΗΠΑ συνίσταται σε (i) μη επιστρεπτέα ενίσχυση 1,414 \$ ΗΠΑ για άμεσες ανάγκες ανασυγκρότησης του Ιράκ εντός του πλαισίου της αναληφθείσας υποχρέωσης της Ιαπωνίας, που αντιστοιχεί κυρίως στις αναμενόμενες ανάγκες ανασυγκρότησης για το 2004· και σε (ii) σε συνδρομή ύψους μέχρι 3,500 δισεκατ. \$ ΗΠΑ, με τη χρήση, βασικά, υπό όρους δανείων σε γεν, που αντιστοιχούν κυρίως σε μεσοπρόθεσμες ανάγκες ανασυγκρότησης για μία περίοδο περίπου μέχρι και το 2007, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση στο Ιράκ, μεταξύ άλλων, την ασφάλεια και την πρόοδο της πολιτικής διαδικασίας, την πρόοδο των έργων ανασυγκρότησης, τις εξελίξεις για την επίλυση του ζητήματος του χρέους και τις συζητήσεις της διεθνούς κοινότητας, κλπ.

Οι ακόλουθες χώρες προσέφεραν συνδρομή σε είδος: Μπαχρέιν, Χιλή, Αίγυπτος, Γερμανία, Ιορδανία, Λετονία, Μεξικό, Πολωνία, Φιλιππίνες, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σρι Λάνκα, Ελβετία, Ταϊλάνδη, Τυνησία, Βιετνάμ.

Οι ΗΠΑ δέσμευσαν 20,3 δισεκατ. \$ ΗΠΑ στη διάσκεψη των χορηγών με την επιφύλαξη έγκρισης από το Κογκρέσο. Στη συνέχεια, το Αμερικανικό Κογκρέσο ενέκρινε μη επιστρεπτέες ενισχύσεις ύψους 18,6 δισεκατ. \$ ΗΠΑ για τις ανάγκες ασφάλειας και ανασυγκρότησης.